



Lesník

ČASOPIS ZAMESTNANCOV • LESY Slovenskej republiky, štátny podnik

2019

I.

II.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

IX.

X.

XI.

XII.

Ja do hory nepôjdem

Ja do hory nepôjdem,
drevo rúbať nebudem.
Drevo by ma zabilo,
čo by dievča robilo?

Sekerečku tupú mám,
frajerečku bystrú mám.
Frajerečka neverí
ani otcu, materi.

Boli by ma zabili
pre dva snopy jariny,
Ale som im utiekol
do zelenej jedliny.

Boli by ma za rána
pre dva snopy jačmeňa,
boli by ma motykou,
ale som im utiekol.

Ludia pre lesy, lesy pre ľudí

4. Príhovor ministerky pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR

„Digitálne médiá nás zbavujú nutnosti vykonávať duševnú prácu. To, čo sme pred pár rokmi vykonávali pomocou rozumu, dnes často robia počítače...“

5. Kolektívna zmluva vyššieho stupňa pre odvetvie lesného hospodárstva

Čo nové nás čaká v roku 2020? Čierne na bielom si môžete prečítať v kolektívnej zmluve pre odvetvie lesného hospodárstva.

5. Stromček pod stromček teší obyvateľov desiatok detských domov

Už po šestnástykrát odnášajú lesníci štátneho podniku LESY Slovenskej republiky stovky vianočných stromčekov do detských domov, domovov sociálnych služieb a nemocníc na Slovensku.

**6. Rozprávková lesná informačná kancelária**

Pri príležitosti 15. výročia bude začiatkom roka 2020 otvorená ďalšia Lesnícka informačná kancelária v priestoroch generálneho riaditeľstva.

7. Viac hláv, viac rozumu

Takmer po roku sa 12.-13.11.2019 stretli v Turčianskych Tepliciach koordinátori lesnej pedagogiky, aby si vymenili svoje skúsenosti z oblasti budovania lesoučební a fotografiami inšpirovali aj iných kolegov.

7. Zachovanie biodiverzity lesov na príklade aktivít lesnej pedagogiky

Účastníci Sympózia LP, ktoré bolo súčasťou seminára mali opäť možnosť zvoliť si Naj lesného pedagóga. Za rok 2019 sa ním stal Igor Stavný zo ŠL TANAPu.

8. Nový altánok na Kolovrátku

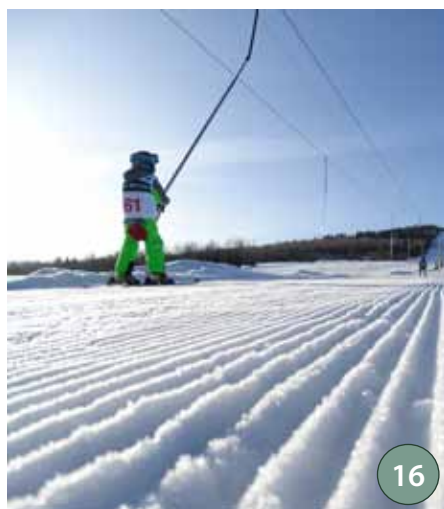
Štýl altánku bol zvolený a vyrobený podľa osvedčeného nákresu z roku 2016, kedy OZ Smolenice realizoval obnovu náučného chodníka Majdán.

9. Pamätník vyčínania lavíny 1956

Odštepny závod Slovenská Ľupča pristúpil ku koncu roka 2019 k rekonštrukcii pamätníka hroznej tragédie z 8. marca 1956, kedy sa asi o 9:30 hod. za strašného hukotu zosunula vo Vajskovej doline nad Dolnou Lehotou veľká snehová lavína.

10. 20 rokov časopisu Lesník

Svoju históriu píše už dvadsať rokov, počas ktorých pod vedením siedmich šéfredaktorov podával aktuálne problémy štátneho podniku, prinášal informácie a zaujímavosti a plnil funkciu kroniky štátneho podniku ako neoddeliteľná súčasť podnikovej kultúry.

**12. Seminár lesnej pedagogiky**

Rodina lesných pedagógov štátneho podniku LESY SR, š.p. sa 30.11.2019 rozrástla o 20 úspešných nováčikov, ktorí vedia používať hlavu, ruky a srdce.

13. LESU ZDAR – Dobré veci sa vždy vracajú

Vedenie Lesov Českej republiky rozhodlo 10.12.2019 obnoviť printovú verziu podnikového časopisu a ihneď ho rozposielalo partnerským organizáciám s množstvom zaujímavostí z roku 2019.

13. Stromčeky z LESOV

Cena vianočných stromčekov od LESOV SR bola závislá od druhu, výšky a kvality vybranej dreveniny a pohybovala sa v rozpätí od päť do 30 eur za kus.

14. Ako rastie les – Nástenný kalendár 2020

Nielen to, aké sviatky nás v roku 2020 čakajú, ale tiež ako rastie les a čo poskytuje spoločnosti zdravý les oproti tomu suchému. .

16. LESY SKI CUP 2020

Z dôvodu vysokého záujmu o účasť na pretekoch a nedostatku parkovacích miest na Čertovici, sme tento pretek v roku 2020 premiestili do lyžiarskeho strediska Mýto pod Ďumbierom, kde sa bude štartovať štvrtý ročník 19. januára o ôsmej hodine.

Redakčná rada

Ing. Jozef Bystriansky
Mgr. Pavel Machava
Ing. Robert Kiš
Ing. František Fodor
Ing. Július Burkovský
Šéfredaktor:
Mgr. Anna Sliacka, PhD. (as)

Stáli prispievatelia:

Ing. Radko Srnka (rs)
Ing. Milota Nádvoříková (mn)
Mgr. Lucia Čekovská
Ing. Katarína Garajová
Lucia Matejová
Ing. Viliam Stockmann, CSc.
Mgr. Jana Lásková

Grafická úprava:

Ing. Peter Valach

Foto na obálke:

Ing. Zdenko Kováč

Adresa redakcie:

LESY SR, š. p.
generálne riaditeľstvo
Námestie SNP 8
Banská Bystrica
975 66
anna.sliacka@lesy.sk
+421 918 444 218

Vianočné sviatky sú tým najkrajším obdobím roka. S nimi sú spájané zvyky a tradície, ktoré sa udržiavajú a aj vyvíjajú už mnoho storočí. Jedným z nich sú aj vianočné stromčeky, ktoré svojou vôňou a akýmsi „vnútorným“ teplom prinášajú do domácností pokoj a radosť, rozžarujú deťom oči a nik nepochybuje o tom, že tento kúsok niečoho tradičného má svoje miesto v dnešnom modernom svete v nezmenenej podobe.

Kultúra a tradície nás spájajú, a to nielen v dňoch sviatočných, ale tiež počas všedných dní. Či už sú to ľudové piesne, ornamente alebo nám dobre známe súčasti lesníckej kultúry. Iste mi dáte za pravdu, že existuje len málo ľudí, ktorí sa na verejnosti neobzrú za lesníckou uniformou, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou lesníckych tradícií a je od počiatku spojená s našou podnikovou kultúrou. K našej podnikovej kultúre už celých dvadsať rokov neodmysliteľne patrí aj náš podnikový časopis Lesník. V poslednej dobe sa stal jediným prostriedkom zaznamenávania dôležitých míľnikov nášho podniku. Veď pod rúskom uponáhľanej doby a elektronizácie sa zabudlo na písanie kroník. Pri listovaní historických kroník sa človeku objavuje na tvári obrovský úžas, čo všetko naši predkovia zaznamenali pre nás. Teraz je Lesník našou jedinou podnikovou kronikou, ktorá okrem aktuálnych informácií prináša tiež zaujímavosti z oblasti lesníctva, poľovníctva, výskumu i prevádzky.

Pri listovaní predchádzajúcich dvadsiatich ročníkov časopisu Lesník mi pri istých skutočnostiach, prišlo trochu ľúto. Čím viac som sa dostávala k aktuálnejším číslam, tým menej fotografií príznačných lesníckou uniformou, či zeleným lesníckym oblečením som tam našla. Nebudem tu písať o tom, koľko finančných prostriedkov ročne venuje štátny podnik na ošatenie svojich zamestnancov, na to aby ich vybavil odevom vo farbách lesníckeho stavu a to aj tých, ktorí si tieto veci možno nikdy neoblečú. Skôr ma trápí to, že sami prestávame byť akosi hrdí na to, že sme súčasťou lesníckeho stavu. Hanbíme sa nosiť farby podniku, ktorý živí nielen nás, ale ktorý je tu preto, aby prostredníctvom manažovania lesov zabezpečil ekosystémové služby všetkým.

V histórii je pár záznamov o kultúrach, ktoré zanikli... Každý bola čímsi výnimočná. Väčšina zanikla pôsobením externých faktorov. Splynúť s davom a nechať sa niesť prúdom je to najjednoduchšie. Je to najjednoduchší pôsob, akým človek stráca svoju identitu. Isté veci človek nedokáže zmeniť, ale verím, že sila našich myšlienok môže isté veci aspoň čiastočne ovplyvniť.



18. LESY proti korupcii

Interný audit poukázal na skutočnosť, že v rámci štátneho podniku existuje až v 55% procesov stredné a vysoké riziko miery korupcie.

20. Historické lesnícke osobnosti

Prof., Ing. Viliam Illenčík – významný slovenský lesník, profesor zariadenia lesov na Odbore poľnohospodárskeho a lesného inžinierstva Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave.

Ing. Jozef Kondela – pripomíname si 80. výročie narodenia lesníka, ktorý kombinoval svoju životnú dráhu s prácou v ochrane prírody.

21. Bez začiatku a konca

Šperk v tvare kruhu bez začiatku a konca symbolizoval nekonečno už v časoch starovekých kultúr. Tie drevené v sebe okrem symboliky obsahujú energiu stromov, z ktorých pochádzajú a ktoré sa viažu so spomienkami na príbehy a rôzne miesta.



21

22. Z histórie Uhorského (Krajinského) lesníckeho spolku

Uhorský (Krajinský) lesnícky spolok bol od počiatku jeho založenia v roku 1851 najdôležitejšou spolkovou lesníckou inštitúciou na území monarchie.

24. Francúzske zelené zlato

V európskej časti Francúzska pokrývajú lesy až 31% krajiny. Tri štvrtiny francúzskych lesov v Európe patrí súkromným vlastníkom.

25. Najúspešnejšie OZ v love jeleňov počas jelenej ruje

Medzi najúspešnejšie OZ v love jeleňov počas jelenej ruje 2019 neodmysliteľne patrí OZ Liptovský Hrádok s 26 odlovenými jeleňmi.

25. Poľovný revír a bažantnica Palárikovo v premenách

je 400 stranová kniha, ktorá svetlo sveta uzrela v roku 2017, kedy Bažantnica Palárikovo oslávila 265. výročie svojej existencie.



18

25. Jeleň lesný

Lesnícke a drevárske múzeum vo Zvolene všetkých srdečne pozýva na výstavu jedného z najväčších párnokopytníkov slovenských lesov.

26. Tajnička • Pre deti • Recept

27. Kalendárium • Erby s nádychom lesa • Jubilea

28. Drevo rozprávaajúce príbehy

Erik Wolken americký umelec, remeselník a nábytkár v jednom vytvára jedinečné nástenné i voľne stojace sochy, skrinky a stoličky, väčšinou z topoľov a čerešní.



25

Vážené kolegyně a kolegovia,

blížia sa vianočné sviatky a my všetci sa snažíme byť k sebe milší, láskavejší a ústretovejší. Ostatné roky som Vám písala úvahu o ľudskosti, ďalší rok o dôvere a tento rok mi dovoľte zmieniť sa o dobe, ktorú žijeme – dobe digitálnej.

Digitálna doba so sebou prináša mnoho pozitívnych zmien. Ak sa technologické prostriedky používajú múdro, ľuďom veľmi pomáhajú. No digitálna doba so sebou prináša aj digitálnu demenciu. Tento výraz som nevymyslela ja, ale známy nemecký neurovedec Manfred Spitzer:

„Digitálne médiá nás zbavujú nutnosti vykonávať duševnú prácu. To, čo sme pred pár rokmi vykonávali pomocou rozumu, dnes často robia počítače, čo vedie k oslabeniu intelektuálnych schopností. Oslabuje sa pamäť, schopnosť učenia a výsledkom sú poruchy osobnosti a čítania, úzkosť a otupenie, poruchy spánku a depresie.“

Čo je však podľa mňa ešte horšie, mnohí už stratili schopnosť samostatne analyzovať, vyjadriť svoj osobný názor a postoj. Stráca sa úplne schopnosť kriticky myslieť, nastupuje povrchnosť a mnohí prestávajú žiť reálny život, žijú len ten – virtuálny. Virtuálne pria-



teľstvá, virtuálne knihy, virtuálne fotografie, virtuálne stretnutia, virtuálne bozky aj virtuálne objatia...

Mozog má našťastie pre nás, vysokú schopnosť regenerácie. Preto Vianoce sú ideálny čas, kedy sa vieme „odstrihnúť“, naplno sa venovať svojim blízkym, priateľom. A že to nie je jednoduché, budete môcť pozorovať sami na sebe.

Na záver mi dovoľte vyjadriť nádej, že všetci budeme dbať o to, aby sme my, naše deti a naše vnúčatá pestovali reálne priateľstvá a zážitky, ktoré človeku prinášajú oveľa väčšie uspokojenie ako zbierka vyhasnutých kontaktov a cudzie fotky.

Chcela by som Vám všetkým poďakovať za všetko, čo v práci odovzdávate, popriať Vám krásne Vianoce, pretože ako som sa už zmienila po minulé roky:

Vianoce sú láska, Vianoce sú darovanie, Vianoce sú časom radosti, pokoja a zvyčajne aj šťastia. Prajem všetkým, aby sa nám podarilo nájsť v nich opäť tú úprimnú radosť, ktorú sme prežívali ako deti.

Želám pokojné a krásne Vianoce.
Gabriela Matečná



Kolektívna zmluva vyššieho stupňa pre odvetvie lesného hospodárstva

Dňa 11.12.2019 bola podpísaná Kolektívna zmluva vyššieho stupňa pre odvetvie lesného hospodárstva Slovenskej republiky na rok 2020 uzavretá medzi Odborovým zväzom DREVO, LESY, VODA a Združením zamestnávateľov lesného hospodárstva na Slovensku. Táto zmluva udáva základný rámec pre kolektívne vyjednávania o podnikových kolektívnych zmluvách. Medzi najviac sledované oblasti patrí mzdový nárast. V robotníckych profesiách sa platové tarify začínajú od minimálnej mzdy s postupným nárastom po štvrtú tarifnú triedu. V piatej a šiestej tarifnej triede bol dohodnutý mzdový nárast vo výške šesť percent. V kategórii technicko-hospodárskych zamestnancov sa platové tarify



začínajú od minimálnej mzdy s postupným nárastom po šiestu tarifnú triedu. V siedmej tarifnej triede bol dohodnutý mzdový nárast vo výške 12 %. V ôsmej až 11. tarifnej triede bol dohodnutý mzdový nárast vo výške šesť

percent. Zároveň došlo k zmene v článku týkajúcom sa postupu pri prepúšťaní zamestnancov. Bol vypustený bod týkajúci sa zamestnanca – jediného žiteľa rodiny, starajúceho sa o nezaopatrené dieťa mladšie ako 18 rokov a to z dôvodu, že zamestnávateľia nie sú oprávnení zisťovať uvedenú skutočnosť a teda nie sú schopní to ani správne posúdiť. Aj napriek očakávanému nepriaznivému vývoju ekonomických parametrov v lesnom hospodárstve ostali zachované benefity zamestnancov ako napríklad umožnené stravovanie (stravné) počas dovolenky alebo prekážky na strane zamestnanca s náhradou mzdy nad rámec zákonníka práce.

Ing. Zdenko Kováč

Stromček pod stromček teší obyvateľov desiatok detských domovov

Predvianočné obdobie bez akcie Stromček pod stromček si už lesníci nedokážu predstaviť. „Vybrať ten najkrajší bolo jednoduché, až kým Perinbalka prvého decembra neroztrhla svoju perinu. Teraz už všetky schováva snehová pokrývka, ktorá ich robí o to tajomnejšími symbolmi Vianoc,“ s úsmevom prezrádza Aneta Kšenžighová, organizačná riaditeľka štátneho podniku, pri prvom tohtoročnom stromčeku odovzdanom 3. decembra v detskom domove Svetluška v Banskej Bystrici.

„Nájsť a vybrať tie najkrajšie stromčeky z lesných porastov, ale aj škôlkarských stredísk, ktoré vyčaria úsmev na perách tisíckam detí, je úlohou našich lesníkov, ktorí presne vedia, kde im tieto vianočné skvosty rastú“, prezradil ge-



nerálny riaditeľ štátneho podniku LESY SR, Marian Staník.

„Vyrástli v našich lesoch, ale aj v škôlkarských strediskách, aby naplnili to najkrajšie vianočné poslanie a rozvoňali domácnosti skutočnou vôňou slovenských lesov. U nás na Slovensku nie sú až také ideálne podmien-

ky pre pestovanie vianočných stromčekov, ako je to napríklad v Dánsku a iných krajinách, kde sú pestované priemyselným plantážnym spôsobom a odkiaľ sú k nám dovážané vo veľkom objeme obchodnými reťazcami. Preto mnohí slovenskí pestovatelia vianočných stromčekov nedokážu konkurovať cenám, ktoré sú u nás nastavené. Ak sa na tieto symboly Vianoc nebudeme pozerať iba ekonomicky, ale uprednostníme ekológiu, niet lepšej voľby ako priniesť si domov čerstvý vianočný stromček zo slovenskej produkcie,“ prezrádza Zdenko Kováč, špecialista pre certifikáciu lesov.

Už po šestnástykrát odnášajú lesníci štátneho podniku LESY Slovenskej republiky stovky vianočných stromčekov do detských domovov, domovov sociálnych služieb a nemocníc na Slovensku, všade tam, kde si o ne požiadajú. Z toho prvého, odovzdaného organizačnou riaditeľkou Anetou Kšenžighovou a špecialistom pre certifikáciu lesov Zdenkom Kováčom, sa už tešia desiatky detí z Detského domova Svetluška v Banskej Bystrici. Práve tam doviezli, osadili a spoločne s deťmi vyzdobili prvý vianočný stromček, ktorým práve tento utorok 3.12.2019 o 14. hodine oficiálne odštartovali akciu Stromček pod stromček.

Nie všetky sú dokonalé a ideálne, no mnohé z tých, ktoré lesníci z lesov vyberajú, by sa počas dospievania lesa nemali šancu presadiť medzi ostatnými a časom by uhynuli. Takto sa stávajú neodmysliteľnou súčasťou a piliermi projektu stromček pod stromček.

-as-





Rozprávková lesná informačná kancelária



Projekt Lesné informačné kancelárie z dielne štátneho podniku LESY Slovenskej republiky oslávi v roku 2020 svoje 15. výročie. Vznikol už v roku 2006 a jeho zámerom bolo umožniť návštevníkom regiónov konkrétne informácie o miestnych zaujímavostiach.

Lesnícke informačné kancelárie pôvodne fungovali na všetkých z vtedajších 32 odšepných závodov. Dnes toto označenie na niektorých z aktuálneho počtu 25 odšepných závodov budeme hľadať márne. Ale ako sa hovorí, dobré veci by nemali zapadať prachom. Vďaka za projektom lesníckych informačných kancelárií stojí kus dobre odvedenej práce vtedajšieho vedenia štátneho podniku, ktoré umožnilo spustiť tento projekt a jeho tvorcov ako aj lesníkov, ktorí ho dodnes zachovávajú jeho hlavné myšlienky:

1. Poskytnúť návštevníkom informácie o pozoruhodných miestach lesnej krajiny, ktorú LESY SR spravujú.

2. Zintenzívniť u verejnosti vnímanie významu lesa a práce lesníkov v ňom.

3. Kvalitou poskytnutých informácií, pútaivosťou ich spracovania a ústretovosťou ich podania podporiť dobré meno podniku LESY SR.

Pri príležitosti 15. výročia bude 31.1.2020 otvorená ďalšia Lesnícka informačná kancelária v priestoroch generálneho riaditeľstva. Jej priestory dostala pod svoju gesciu interiérová dizajnérka Gabriela Grešová. Preniesť les a podstatu lesníctva do pivničných priestorov historickej budovy, ktorých charakter je z historického hľadiska nutné zachovať, bola jej najväčšia dizajnérska výzva. To ako sa tejto výzvy zhostila môžete posúdiť sami, zatiaľ však len z fotografií tohto zaujímavého priestoru, ktoré vám ako prví prinášame. Práve tu si budú môcť návštevníci okrem informácií zakúpiť napríklad divinu, ryby, či víno z produkcie štátneho podniku LESY SR.

-as-



Viac hláv, viac rozumu

Za rok sa toho dokáže zmeniť naozaj veľmi veľa. Najmä v rozvíjajúcej sa oblastiach novinky predbehujú novinky. A lesná pedagogika akoby naberala druhý dych. Po období, kedy sa počet účastníkov LP na akciách organizovaných štátnym podnikom pohyboval okolo 65-72.000 vzrástol ich počet tento rok takmer na 120.000 detí.

Takmer po roku sa 12.-13.11.2019 stretli v Turčianskych Tepliciach koordinátori lesnej pedagogiky, aby si vymenili svoje skúsenosti z oblasti budovania lesoučební a fotografiami inšpirovali aj iných kolegov. K ďalším prediskutovaným veciam patrili informácie o financovaní LP v roku 2019 a bol prezentovaný návrh plánu finančných prostriedkov v rámci menovitých akcií na rok 2020. Nakoľko sa v tejto oblasti výrazne znížil balík finančných prostriedkov, je opätovné stretnutie koordinátorov lesnej pedagogiky nevyhnutné. Na tejto pracovnej porade si spomedzi všetkých lesných pedagógov štátneho podniku vyslúžil titul najaktívnejší lesný pedagóg Ing. Michal Slávik z OZ Smolenice, ktorý korunku slávy prevzal od minuloročnej víťazky Ing. Petry Jankejeovej z OZ Prievidza.

Niektoré informácie sa šíria až vtedy, keď príde správny čas. A tak sme sa venovali aktivitám, ktoré boli súčasťou Európskeho kongresu lesnej pedagogiky v Českej republike 3.-6. októbra 2017, s tým, že aj herec dokáže zahrať svoju rolu až vtedy, keď má dostatok informácií. Pripraviť a zahrať scénu, do ktorej okrem hlavnej myšlienky treba obsadiť všetky role, stmelilo tímy a nakoplo fantáziu. A tým sa odštartoval aj bazár nápadov, ktoré nám pomôžu jednoduchšie zvládnuť lesnú pedagogiku v roku 2020. Ale o tom až po spomínanej porade.

-as-



Zachovanie biodiverzity lesov na príklade aktivít lesnej pedagogiky



Takýmto názvom sa prezentovalo tohtoročné pracovné stretnutie lesných pedagógov Slovenska. Zorganizovalo ho Národné lesnícke centrum 10.-11. decembra 2019 v hoteli MARLENE v Ošhadnici.

Tento rok bol však iný, pretože sa Sympóziu konalo v rámci projektu PRV 2014-2010 a bolo obsahovo zamerané na problematiku zachovania biodiverzity lesných ekosystémov pod vplyvom klimatickej zmeny

a vhodnú komunikáciu daných problémov s využitím aktivít lesnej pedagogiky.

Kým prvý deň bol venovaný predovšetkým prednáškam, v poobedných blokoch dostali možnosť prezentovať svoje aktivity aj lesnícke organizácie, ktoré o to požiadali. Po prezentáciách nasledovalo pár aktivít LP. Po nich tradične bazár nápadov o najlepší nápad a účastníci hlasovali o Naj lesnom pedagógovi za rok 2019. Tým sa stal Igor Stavný zo



ŠL TANAPu. Prvý deň boli všetci prítomní informovaní o tom, že sa v roku 2019 podarilo zapísať ochrannú známku „Lesná pedagogika“ do registra Úradu priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky.

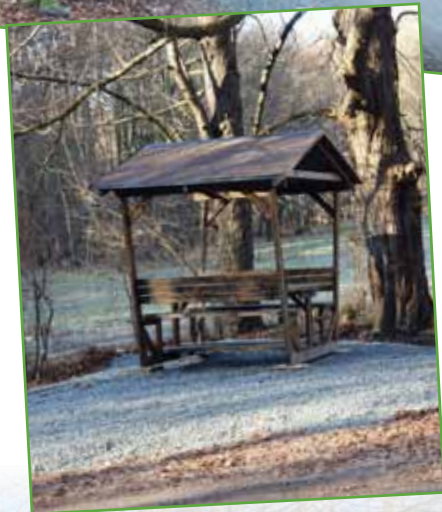
Druhý deň patrili terénnym ukážkam lesníckej výskumnej práce. Na prezentáciu rekonštrukcie smrekových porastov poslúžil Výskumno-demonštračný objekt Kysuce – Husárik, nachádzajúci sa v územnej pôsobnosti OZ Čadca. A už len náučný chodník vo Vychylovke pri – 12°C sa vryl do pamäti všetkým účastníkom. Ale ako sa hovorí, čo nás nezabije, to nás posilní a my plní síl ďakujeme organizátorom a sa tešíme na ďalšie Sympóziu LP.

-as-



Nový altánok na Kolovrátku

Ako čas plynie aj zariadenia, čo vybudoval človek pred rokmi, drsné počasie poznačilo a sú na konci svojej životnosti. Sú miesta v lese, ďaleko od ľudských sídiel, na križovatkách ciest a turistických chodníkoch, kde si návštevník lesa rád odpočinie. Nie vždy je počasie prívetivé, či tráva suchá, ak si rodinka s deťmi chce urobiť piknik, či cyklista si urobiť obedňajšiu prestávku. Na to im veľmi dobre padne, ak je na príhodnom mieste umiestnený altánok, odpočívadlo so stolíkom a lavičkami, i strechou nad hlavou. Na tejto lokalite menom Kolovrátok je altánok už dlho. Poznačilo ho počasie, dážď, sneh, slnko, drevokazné huby aj turisti s priveľa energiou a je čas, aby ho na jeho mieste nahradil prístrešok nový. Z prostriedkov generálneho riaditeľstva, realizáciou mini-projektu Obnova altánku, bol na tejto lokalite vybudovaný úplne nový altánok. Štýl altánku bol urobený podľa osvedčeného typu z roku 2016, kedy OZ Smolenice realizoval obnovu Náučného chodníka Majdán. Tu boli vyhotovené tri podobné altánky so strechou z kanadského šindľa, opatrenou odkvapovými a záveternými lištami z pozinkovaného plechu. Takýto variant je potrebný v miestach s často meniacou sa teplotou okolo 0°C, kde sa cez deň topí sneh a v chladnom vzduchu sa vytvárajú cencúle, ktorých váha poškodzuje strechu zo samotného šindľa. Práve odkvapová plechová lišta zabráni zatekaniu strechy a odtrhnutiu okrajov šindľovej strechy. Ďalšia vec, čo predlží životnosť altánku, je ochrániť ho proti vode na zemi. Vhodné je odvodnenie dostatočným podkladom priesakového materiálu (triedeného štrku), použitie betónových podkladových platní a ich odizolovanie asfaltovou lepenkou od drevenej konštrukcie. Celá akcia bola zorganizovaná na deň, ktorý nám meteorológovia predpovedali, že má byť bezvetrie a slnečno. Bolo mrazivé ráno, príhodné na december, -6°C. Slnko je ní-



ko a osvetľuje len vrcholy kopcov pred nami. Robota zohreje, o polhodiny nebolo po starom altánku ani stopy. Potom nasledovalo vyčistenie plochy, podsýpanie plochy priesakovým štrkom, vyváženie podložných kociek a položiť spodnú časť altánku na miesto. Vyzdvihnúť rám strechy, urobiť bednenie, dať lepenku, olišťovať a nabiť šindel. Krátko po 11. hodine je hotovo. Vrátiť na miesto kešku, ktorú tu na šup nenájde ani ten, čo ju tu zanechal, ale kto lepšie pozrie, určite nájde. Pôvodný altánok vydržal 23 rokov, veríme, že aj tento nový vydrží aspoň 25.

Ing. Jozef Blažo, OZ Smolenice



Pamätník vyčínania lavíny

A opäť je tu zima. Obdobie, kedy príroda omnoho viac ukazuje svoju silu. Minusové teploty častokrát spojené s bohatou snehovou nádielkou robia život v lese ťažším nielen pre lesnú zver, ale tiež pre ľudí, ktorých práca v horách a lesoch živí. Od polovice decembra Slovenský hydrometeorologický ústav vydáva výstrahy pred lavínovým nebezpečenstvom. Hromadám rútiaceho sa snehu častokrát padnú za obeť slovenské lesy, lesná zver a aj ľudia. Pamätníkmi týchto hrozných udalostí sú polomy a vývraty, ktoré tu ostávajú z lesných porastov, ktoré sú častokrát jedinou zábranou postupu rútiacich sa snehových mäs.

Hoci stromy v Kulichovej doline už akoby nepamätali na hroznú tragédiu z 8. marca 1956, kedy sa asi o 9:30 hod. za strašného hukotu zosunula vo Vajskovej doline nad Dolnou Lehotou veľká snehová lavína, ktorá zmietla robotnícku chatu aj s lesnými robotníkmi. Zo 17 lesných robotníkov a dvoch kuchárov prežili len traja dreverubači s ťažkými zraneniami. Deväť lesných robotníkov bolo z Pohorelej a sedem z Telgártu. „Kroniky z roku 1956 uvádzajú, že lavína brala stromy i s koreňmi, ba niektoré stromy boli poštiepané tlakom a silou lavíny na triesky. Po lesnej chate neostalo ani pamiatky. Do hľadania mŕtvych bolo zapojené vojsko (posádky z Brezna, z Banskej Bystrice a Martina), požiarnici a brigádnici. Obrovská masa snehu bola tak zbitá do seba, že lopaty ťažko išli do snehu. Hľadanie sa začalo ešte v deň nešťastia. Do 11. marca našli len de-

väť mŕtvych obetí. Dňa 12. marca 1956 bol v Brezne štátny pohreb a smútočná rozlúčka s obeťami snehovej lavíny za účasti vládných predstaviteľov. Rozlúčky sa zúčastnilo podľa odhadu asi 15.000 ľudí z celého okolia. Po prevoze mŕtvych do Pohorelej boli pochovaní podľa cirkevných obradov. Pohrebu sa zúčastnila celá obec i mnoho ľudí z okolitých dedín. Obrad vykonal rožňavský biskup. Pochovaní boli do spoločného hrobu v miestnom cintoríne. Na ich počesť sa v Pohorelej koná každoročne spomienkový deň.“

Priamo v Kulichovej doline nad Dolnou Lehotou pri Mohyle obeťami tragického lavínového nešťastia z roku 1956 si pri príležitosti 50. výročia uctil obeť lavínového nešťastia aj prezident Slovenskej republiky Ivan Gašparovič spolu s bývalým generálnym riaditeľom podniku LESY Slovenskej republiky Igorom Olajcom. Konal sa tam pietny akt za účasti pozostalých, obyvateľov a predstaviteľov obcí Pohorelá, Telgárt a Dolná Lehota, záchranárov a lesníkov. Tak ako všetko, aj pamätníky podliehajú zubu času. Z vysadených duglasiek sú dnes mohutné dospelé stromy a pôvodný charakter pamätníka bol ich rastom značne narušený. Aj preto Odštepný závod Slovenská Ľupča pristúpil ku koncu roka 2019 k rekonštrukcii pamätníka. Aby aj naďalej mohol symbolizovať silu divokej horskej prírody Nizkých Tatier a zároveň aby bol výstrahou pre všetkých, ktorých do lavínových terénov v zimnom období zlákajú naše hory.

-as-





Šéfredaktori

01/2000 - 10/2002	Ing. Jozef Híkl
12/2002 - 05/2003	Mgr. Fedor Milovič
06/2003 - 10/2003	Ing. Jozef Híkl
11/2003 - 12/2009	Mgr. Peter Gogola
01/2010 - 04/2010	časopis nevychádza
05/2010 - 06/2010	Veronika Petriková
07/2010 - 12/2010	Mgr. Peter Gogola
01/2011 - 11/2018	Ing. Vlastimil Rezek
12/2018 - súčasnosť	Mgr. Anna Sliacka, PhD.

téma mesiaca

Čo slovenská kartografia ešte neznamenala
Krásne a jedinečné!

JAN MIČOVSKÝ

Ked sa povie KALAMITA

Všetky mesiace OSMŇOVA KALAMITNÝCH PŮCH

Na škôlke ešte nie je koniec škôlky

12/2004

11/2004

Veterná kalamita

12/2004

11/2004

Návrh znenia Etického kódexu štátneho podniku Lesy Slovenskej republiky

Všetky príslušníci na dňovanie návrhu jako zmenu (resp. vynechanie niektorých ustanovení) podajte na adrese: rusak@lesy.sk

Príloha: Ivan Ripko, Lesy s.p., Nám. SNP 5, 975 66 Banská Bystrica



Seminár lesnej pedagogiky

NLC – Ústav lesníckeho poradenstva a vzdelávania vo Zvolene pravidelne organizuje vzdelávacie programy, medzi ktoré patrí aj Seminár lesnej pedagogiky.

V období od septembra do novembra tiež prebiehal Seminár lesnej pedagogiky v rámci troch sústreďení, ktorý sa organizoval v rámci projektu pod názvom „Lesníci pre zvýšenie environmentálneho povedomia verejnosti“ SK-HU FPREST SCHOOLS (SKHU/1601/1.1/009) cezhraničnej spolupráce Interreg V-A Slovenská republika – Maďarsko. Zúčastnilo sa na ňom 20 nových uchádzačov – lesníčok a lesníkov. Prvé sústreďenie sa konalo v priestoroch krásneho poľovníckeho kaštieľa v Palárikove v termíne od 10.9. do 12.9.2019. Druhé sústreďenie trvalo od 1.10. do 3.10.2019 v budove OZ Levice. Záver celého kurzu bolo tretie sústreďenie v Turčianskych Tepliciach v hoteli Lesník v dňoch 29. a 30.11.2019. Program, ktorý zostavili lektorky z NLC, bol odborný a zaujímavý. Prednášky a praktické



ukážky viedli odborníci z NLC vo Zvolene, Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, Katolíckej univerzity v Ružomberku a Prešovskej univerzity v Prešove. Pútavo oboznámili účastníkov kurzu s problematikou lesnej pedagogiky, pedagogiky všeobecnej a špeciálnej, vývinovej psychológie, environmentálnej etiky a mediálnej komuniká-



lo aj ako výmena skúseností medzi dvoma projektovými partnermi.

Vďaka lektorkám z NLC si budúci lesní pedagógovia mohli nadobudnuté teoretické vedomosti overiť v teréne formou rôznych praktických činností a hier. Pomocou nich sa dá ľahšie priblížiť k rôznym cieľovým skupinám. Zaujímavá bola príprava vzorovej Lesnej vychádzky, na ktorú sa pripravovali všetci spoločne. Prakticky bola uskutočnená v MŠ v Leviciach.

Seminár lesnej pedagogiky sa ukončil testom, ktorý preveril nadobudnuté vedomosti všetkých účastníkov a tiež individuálnou prezentáciou Lesnej vychádzky, ktorú každý absolvoval s konkrétnou cieľovou skupinou. Lesná pedagogika sa 30.11.2019 obohatila o 20 úspešných nováčikov, ktorí vedia používať hlavu, ruky a srdce ☺.

Seminár lesnej pedagogiky sa niesol vo veľmi dobrej atmosfére, priateľstve, v utužovaní vzťahov a vzájomnej spolupráci. Ved medzi lesníkmi by to ani inak nemalo byť.

Lesu zdar!

Ing. Slávka Pavlová
(vedúca budúcej lesnej školy v Leviciach)
Ing. Nikoleta Nozdrovická
(projektová manažérka)



cie. Obohatením programu bola prednáška vedúcej Lesníckej lesnej školy a matracového ubytovania v Bernecebaráti (Maďarsko), Pesek Bea, ktorá pútavou formou oboznámila účastníkov seminára so súčasnou situáciou lesnej pedagogiky v Maďarsku. Stretnutie s maďarskou lektorkou poslúži-



Budujeme partnerstvá

Stromčeky z LESOV

Vianočný stromček sa stal v priebehu storočí symbolom, bez ktorého si už ľudia nevedia najkrajšie sviatky v roku ani predstaviť. K tomu, aby živý vianočný stromček rozvoňal slovenské domácnosti a vniesol do nich sviatočnú atmosféru, opäť prispeli aj LESY Slovenskej republiky. Štátny podnik totiž už tradične pripravuje predaj vianočných stromčekov pre verejnosť.

Predaj začal prebiehať v prvej polovici decembra na vybraných odštepných závodoch, lesných správach a strediskách LESOV Slovenskej republiky, š.p. Pre záujemcov bolo k dispozícii niekoľko stoviek kusov vianočných stromčekov. Podľa špecializácie daného závodu pôjde najmä o dreviny smrek a borovica, v menšej miere aj jedľa.

Stromčeky pochádzajú prevažne z výchovných zásahov realizovaných v lesných porastoch obhospodarovovaných jednotlivými odštepnými závodmi. Odštepný závod Topoľčianky a špecializovaný závod Semenoles v Liptovskom Hrádku okrem toho ponúkajú aj smrek pichlavý, borovicu čiernu či jedľu nordmannovu (známa tiež ako kaukazská jedľa), ktoré boli na tento účel vypestované na špeciálnych plantážach.

Cena vianočného stromčeka bola závislá od druhu, výšky a kvality vybranej dreviny a pohybovala v rozpätí od päť do 30 eur za kus.

Záujemcovia si mohli vianočné stromčeky zakúpiť na týchto miestach a odštepných závodoch (OZ):

OZ Šaštín – Lesné správy Šaštín, Moravský Ján a Holíč v termíne od 9.12.2019

OZ Topoľčianky – Stredisko služieb Topoľčianky v termíne od 9.12.2019

OZ Žilina – na Ulici Jána Milca (oproti autobusovej stanici) v Žiline v termíne 11.-20.12.2019

OZ Čadca – Lesná správa Čadca v termíne od 16.12.2019

OZ Čierny Balog – Lesné správy Osrblie, Hronec, Krám, Šaling, Dobroč, Sihla a Michalová v termíne 9.-23.12.2019

OZ Slovenská Ľupča – Lesné správy Predajná a Slovenská Ľupča v termíne 16.-20.12.2019

OZ Revúca – Lesná správa Veľká Lúka v termíne 16.-20.12.2019

OZ Semenoles – v sídle v Liptovskom Hrádku a v škôlkárskych strediskách Hladomer (obec Lovce), Čermošná (obec Krásnohorská Dlhá Lúka) a Brod (obec Horné Hámre) v termíne 3.-20.12.2019

Okrem komerčného predaja vianočných stromčekov LESY Slovenskej republiky, š.p., aj tento rok realizujú projekt *Stromček pod stromček*, v rámci ktorého rozdájú desiatky vianočných stromčekov nemocniciam, školám, detským domovom či ústavom sociálnej starostlivosti.

LESU ZDAR Dobré veci sa vždy vracajú

Už je to viac ako 10 rokov, čo sa LESY Českej republiky rozhodli v marci roku 2009 vydávať podnikový časopis LESU ZDAR iba online. Lesníctvo je však pomerne konzervatívny oblasť hospodárstva a čas však ukázal, že nie každý krok vpred je vždy ten najsprávnejší. Aj preto vedenie Lesov Českej republiky rozhodlo a už 10.12.2019 rozposielalo partnerským organizáciám printové vydanie 28-stranového časopisu s množstvom zaujímavostí z roku 2019. A ako v sprievodnom liste uvádza generálny riaditeľ štátneho podniku LESY ČR Ing. Josef Vojáček: **„...patrí k podnikovej kultúre, i proto jsme z úcty k tradici zachovali původní název Lesu zdar.“**



Lucia Matejová

Novinka!

LESNÍCKE POCHŮTKY

Mäsové výrobky

≈ **DIVINY**



Divina

Ekologická potravina najvyššej kvality.

Typický je pre ňu vysoký obsah nenasýtených omega-3 mastných kyselín a minerálnych látok. Má nízky obsah tuku a cholesterolu, pretože voľne žijúca zver má dostatok pohybu a potravy v čistom prírodnom prostredí.



Pod značkou **LESNÍCKE POCHŮTKY** nájdete špičkové potravinárske produkty, pochádzajúce z našej prírody.

Slovenský prírodný produkt

Január

	Po	Ut	St	Št	Pi	So	Ne
1			1	2	3	4	5
2	6	7	8	9	10	11	12
3	13	14	15	16	17	18	19
4	20	21	22	23	24	25	26
5	27	28	29	30	31		

Február

	Po	Ut	St	Št	Pi	So	Ne
5						1	2
6	3	4	5	6	7	8	9
7	10	11	12	13	14	15	16
8	17	18	19	20	21	22	23
9	24	25	26	27	28	29	

Marec

	Po	Ut	St	Št	Pi	So	Ne
9							1
10	2	3	4	5	6	7	8
11	9	10	11	12	13	14	15
12	16	17	18	19	20	21	22
13	23	24	25	26	27	28	29
14	30	31					

ZDRAVÝ LES

- produkuje kyslík a viaže z ovzdušia CO₂
- zachytáva vodu
- bráni erózii pôdy, pri obnove (ťažbe) dochádza kú kontinuálnemu nahradeniu starého lesa novým
- znižuje teplotu ovzdušia
- zachytávaním prachu čistí vzduch
- zvyšuje vlhkosť vzduchu
- vytvára vhodné podmienky pre život širokého spektra organizmov
- vysokou estetickou hodnotou sú vhodné na turistiku, oddych a zlepšovanie zdravia návštevníkov lesa
- vhodný priestor pre šport a relax
- obnovované plochy sú zdrojom lesných plodov ako sú maliny, černice, jahody, čučoriedky, brusnice a vytvárajú výhľady na prírodné scenérie
- najekologickejšia surovina DREVO – obnoviteľná a viaže CO₂



turistika - výhľady, maliny, jahody, vianočné stromčeky

80-140 rokov
ťažba

0-3 roky
Výsadba
3-20 rokov

Ak

turistik

Júl

	Po	Ut	St	Št	Pi	So	Ne
27	1	2	3	4	5	6	7
28	8	9	10	11	12	13	14
29	15	16	17	18	19	20	21
30	22	23	24	25	26	27	28
31	29	30	31				

August

	Po	Ut	St	Št	Pi	So	Ne
31						1	2
32	3	4	5	6	7	8	9
33	10	11	12	13	14	15	16
34	17	18	19	20	21	22	23
35	24	25	26	27	28	29	30
36	31						

September

	Po	Ut	St	Št	Pi	So	Ne
36		1	2	3	4	5	6
37	7	8	9	10	11	12	13
38	14	15	16	17	18	19	20
39	21	22	23	24	25	26	27
40	28	29	30				



Apríl

	Po	Ut	St	Št	Pi	So	Ne
14			1	2	3	4	5
15	6	7	8	9	10	11	12
16	13	14	15	16	17	18	19
17	20	21	22	23	24	25	26
18	27	28	29	30			

Máj

	Po	Ut	St	Št	Pi	So	Ne
18					1	2	3
19	4	5	6	7	8	9	10
20	11	12	13	14	15	16	17
21	18	19	20	21	22	23	24
22	25	26	27	28	29	30	31

Jún

	Po	Ut	St	Št	Pi	So	Ne
23	1	2	3	4	5	6	7
24	8	9	10	11	12	13	14
25	15	16	17	18	19	20	21
26	22	23	24	25	26	27	28
27	29	30					



SUCHÝ LES

- vytvára výhľady, ktoré sú však spojené s vysokým rizikom pádu stromov a zvýšeným rizikom vzniku požiarov
- nezadržiava vodu, ktorá následne nemá dostatok času aby prenikala podložím a dopĺňala stavy podzemných vôd
- mikroklima suchého lesa sa blíži mikroklimu holých plôch s teplotnými extrémami
- takmer žiadna produkcia kyslíka a zároveň takmer žiadna absorpcia CO₂ z ovzdušia oproti zdravému lesu
- často vyvoláva pocity melanchólie a depresie
- pôdu viaže len veľmi krátky čas, potom s rozpadom koreňových systémov stromov dochádza k erózií pôdy a následnému rozpadu podložia v strmších svahoch spojených s pádom skál
- riziko pádu suchých stromov a popadané kmene vylučujú takéto porasty z turistického vyžitia ako aj možnosti zberu lesných plodov
- vhodné životné podmienky má len úzka skupina organizmov viazaných na odumreté stromy

Október

	Po	Ut	St	Št	Pi	So	Ne
40				1	2	3	4
41	5	6	7	8	9	10	11
42	12	13	14	15	16	17	18
43	19	20	21	22	23	24	25
44	26	27	28	29	30	31	

November

	Po	Ut	St	Št	Pi	So	Ne
44						1	
45	2	3	4	5	6	7	8
46	9	10	11	12	13	14	15
47	16	17	18	19	20	21	22
48	23	24	25	26	27	28	29
49	30						

December

	Po	Ut	St	Št	Pi	So	Ne
49		1	2	3	4	5	6
50	7	8	9	10	11	12	13
51	14	15	16	17	18	19	20
52	21	22	23	24	25	26	27
53	28	29	30	31			



LESY SKI CUP 2020

Kto by to bol povedal, že už štvrtý ročník Horehronskej ligy v zjazdovom lyžovaní pod názvom LESY SKI CUP nám klope na dvere. Ten predchádzajúci sme ukončili po piatich súťažných pretekoch odmenením víťazov počas finále 10. marca 2019 na Donovaloch. O víťazoch štvrtého ročníka sa rozhodne na Polomke 1. marca 2020.

Ale to už predbiehame. Pre tých, ktorí o projekte LESY SKI CUP ešte nepočuli je potrebné pripomenúť, že projekt založil štátny podnik LESY Slovenskej republiky spoločne so štyrmi lyžiarskymi klubmi a Slovenskou lyžiarskou asociáciou ešte koncom leta v roku 2016. Úplne prvý pretek sa podarilo uskutočniť už tretieho februára v roku 2017. Kým v roku 2017 a 2018 pretekali súťažiaci v štyroch kolách v roku 2019 bol počet súťažných kôl rozšírený na päť. Piate kolo je stále venované jednej zo spoluzakladateľov projektu LESY SKI CUP – Dane Chebeňovej.

V tomto ročníku sme pre pretekárov pripravili päť súťažných kôl a finále. Oproti minulému roku bohatému na sneh a charakteristickému nízkymi teplotami, je tento rok na sneh omnoho chudobnejší. Z dôvodu vysokého záujmu o účasť na pretekoch a nedostatku parkovacích miest na Čertovici, sme tento pretek v roku 2020 premiestili do lyžiarskeho strediska Mýto pod Ďumbierom, kde sa bude štartovať štvrtý ročník 19. januára o ôsmej hodine.

Preteky sú verejné, to znamená, že sa na ne môže prihlásiť každý, či už má, alebo nemá klubovú príslušnosť. Súťaž prebieha podľa vopred vypracovaného súťažného po-



riadku a podľa pravidiel FIS. Preteká sa podľa platných pravidiel lyžiarskych pretekov ÚAD a súťažného poriadku LESY SKI CUP – Horehronská liga v zjazdovom lyžovaní na sezónu 2019/2020. Ten súťažiaci nájdu na www.lesycup.sk. Pretekári sa na jednotlivé preteky tohto ročníka môžu prihlásiť na <http://lesycup.sk/> alebo <https://pretekaj.sk/>.

Súťaží sa v nasledujúcich kategóriách:

- | | |
|-------------------------------------|-----------|
| 1. Horehronské nádeje
– dievčatá | 2016/2013 |
| 2. Horehronské nádeje
– chlapci | 2016/2013 |
| 3. Mladšie predžiačky | 2012/2010 |
| 4. Mladší predžiaci | 2012/2010 |
| 5. Staršie predžiačky | 2009/2008 |

- | | |
|---------------------|----------------|
| 6. Starší predžiaci | 2009/2008 |
| 7. Mladšie žiačky | 2007/2006 |
| 8. Mladší žiaci | 2007/2006 |
| 9. Staršie žiačky | 2005/2004 |
| 10. Starší žiaci | 2005/2004 |
| 11. OPEN – ženy | 2003 a staršie |
| 12. OPEN – muži | 2003 a starší |

Vyhlasení a odmenení vecnou cenou budú prví šiesti pretekári v každej kategórii

V minulom ročníku bol záujem o účasť na pretekoch LESY SKI CUP vysoký, keď na treťom kole na Donovaloch, kde odštartovalo 346 súťažiacich. Tento ročník ešte nepozná mená svojich víťazov, ale kto sa nezúčastní, nemá šancu vyhrať. A tak vás všetkých v mene štátneho podniku LESY Slovenskej republiky a zástupcov klubov LO Mladost', ŠKB Lyžiarik, LO HST Polomka-Bučník a SKI klub Donovaly srdečne pozývame otestovať sa v lyžiarskych zručnostiach. Veď lesy a lyže sú stáročia neodmysliteľnou súčasťou lesníckeho života a prevádzky.

-as-

(autor loga: Ing. Zdenko Kováč)



LESY SKI CUP

HOREHRONSKÁ LIGA

2020



Preteky sú registrované ako „verejné“ – verejne dostupné vo všetkých vekových kategóriách

19.01.2020 Mýto pod Ďumbierom

29.02.2020 Polomka - Bučník

02.02.2020 Donovaly - Záhradište

01.03.2020 Polomka - Bučník

15.02.2020 Šachtičky

Viac informácií na www.lesycup.sk



LESY SR, š.p. krok za krokom proti korupcii

Náš podnik sa ako jeden z prvých štátnych podnikov na Slovensku rozhodol prijať záväzok zaviesť Systém manažérstva proti korupcii popísaný STN ISO 37001.

Prostredníctvom protikorupčnej politiky sa vedenie štátneho podniku usiluje o zvýšenie povedomia a angažovanosti pracovníkov nielen pre zavedenie, ale aj pre udržiavanie systému manažérstva proti korupcii a jeho zlepšovanie.

V predchádzajúcom čísle časopisu Lesník sme Vás informovali, že predstaviteľom pre dohľad nad dodržiavaním protikorupčných predpisov a pravidiel pre štátny podnik LESY SR, š.p. bola menovaná organizačná riaditeľka JUDr. Aneta Kšenzighová. Jej úlohou okrem vyhodnocovania výsledkov pravidelného posudzovania korupčných rizík a záverov z hodnotenia výkonnosti systému manažérstva proti korupcii.

Okrem toho, minimálne jedenkrát ročne preskúmava vhodnosť protikorupčnej politiky, pričom berie do úvahy výsledky interných auditov, auditov treťou stranou, akékoľvek informácie naznačujúce korupčné správanie poskytnuté partnermi vecného vzťahu, zamestnancami, štátnymi orgánmi, médiami a ďalšími zainteresovanými stranami. Dbá o to, aby protikorupčné ciele boli jasne stanovené a zároveň merateľné. Protikorupčné ciele musia však byť naplánované v rámci jednotlivých procesov tak, aby prispievali k zvýšeniu výkonnosti systému manažérstva proti korupcii. Pre každý jednotlivý cieľ budú stanovené konkrétne postupy, zodpovedné osoby, zdroje, časový rámec, spôsob a forma ich vyhodnotenia.

Interný audit poukázal na skutočnosť, že v rámci podniku existuje až v 55% procesoch stredné a vysoké riziko miery korupcie.

Potvrdením funkčnosti Systému manažérstva proti korupcii je úspešné absolvovanie auditu a následné udelenie certifikátu. Tento proces sme úspešne zvládli koncom minulého roka.

Vedenie štátneho podniku zabezpečuje zverejnenie protikorupčnej politiky viacerými komunikačnými kanálmi. Základnými stavebnými piliermi a podkladmi pre každého zamestnanca je 11 vydaných smerníc umiestnených v centrálnom elektronickom registri organizačnej dokumentácie (v CERO-DE) štátneho podniku. S týmito smernicami sa každý zamestnanec povinne oboznámil (do 11.12.2019) a ich preštudovanie vlastnoručne podpísal u vopred určenej osobe. Zároveň boli zamestnanci povinní zúčastniť sa e-learningového školenia, o absolvovaní ktorého im bol zaslaný certifikát.

Protikorupčná politika štátneho podniku LESY SR, š.p.

- Zaväzujeme sa plniť požiadavky systému manažérstva proti korupcii v súlade s normou STN ISO 37001: 2019 a dodržiavať zhadu so zákonmi proti korupcii SR aplikovateľnými na náš štátny podnik.
- Dôsledne aplikujeme postup, ktorý umožňuje zamestnancom oznamovať v dobrej viere alebo na základe odôvodnenej domnienky uskutočnenú alebo predpokladanú korupciu alebo porušenie pravidiel protikorupčnej politiky alebo porušenia predpisov systému manažérstva proti ko-

rupcii, pri zachovaní dôveryhodnosti totožnosti oznamovateľa a jeho ochrany pred odvetnými opatreniami.

- Zaväzujeme sa neustále zlepšovať systém manažérstva proti korupcii na základe pravidelných interných auditov, auditmi treťou stranou, preskúmaniami manažmentom a funkciou dohľadu nad dodržiavaním protikorupčných predpisov a pravidiel.
- Vrcholový manažment osobitnou zdokumentovanou informáciou menoval predstaviteľa pre dohľad nad dodržiavaním protikorupčných predpisov a pravidiel v organizácii LESY Slovenskej republiky, štátny podnik, ktorý má vhodnú spôsobilosť, osobitné postavenie a právomoc, nezávislosť a rýchly prístup k vrcholovému manažmentu v prípade výskytu akejkoľvek záležitosti alebo podozrenia, týkajúceho sa potreby vzniesť obavu vo vzťahu ku korupcii alebo systému manažérstva proti korupcii.
- Výber vedúcich pracovníkov ako sú vedúci lesných správ, vedúcich odborov na GR a riaditeľov odštepných závodov musíme zabezpečovať s vysokou transparentnosťou, ktorá bude garantovať vylúčenie korupčného správania, vrátane nepotizmu a stranického klientelizmu, aktualizáciou povinnej starostlivosti do procesu riadenia ľudských zdrojov.
- Uvedomujeme si, že kvalitní zamestnanci sú základom štátneho podniku a pre ich kariérny rast musí fungovať centrálna databáza uvoľnených miest v celom podniku, dostupná všetkým THZ zamestnancom. Proces riadenia ľudských zdrojov musí sta-



noviť postup pre koordináciu vertikálneho a horizontálneho kariérneho rastu zamestnancov a riešenia konfliktu záujmov v tejto oblasti.

- Požadovanú úroveň uplatňovania postupu na zabránenie, ponúkaniu, poskytovania alebo prijímania darov a iných úžitkov dosiahneme permanentnými školeniami zamestnancov formou eLearningu.
- Proces obstarávania poskytovateľov ťažobných a pestovných činností musí byť transparentný s vylúčením zapojenia do akýchkoľvek korupčných schém tak, aby sa vylúčili oprávnené sťažnosti neuspokojených poskytovateľov a zmluvne dohodnuté platby zodpovedali reálnemu objemu prác s vylúčením rozdielov oproti oficiálne fakturovanému objemu prác.
- Vydávanie povolení náhodnej ťažby nad rámec preukázaných skutočností je často predmetom medializácie a sťažností čomu predídeme oznamovaním a prizývaním zástupcov štátnej správy v zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny, čím bude zabezpečený ďalší externý kontrolný mechanizmus v oblasti náhodnej ťažby.
- Alokovanie finančných prostriedkov za účelom propagácie musí sa realizovať na základe efektívnosti, rozsah akcií musí byť v súlade s finančnou situáciou podniku a očakávané efekty musia byť pod kontrolou.
- Aby sme predchádzali nevýhodnému využívaniu finančných audítorských služieb a eliminovali priestor pre dodanie služieb nižšieho rozsahu alebo nezodpovedajúcej kvality budú tieto procesy zahŕňať povinnú starostlivosť nevyhnutnú na získanie dodatočných informácií na posúdenie rizika úplatkárstva a využívať finančné a nefinančné kontroly ako súčasť manažérstva rizika úplatkárstva.



- Rozdielnosť v prístupe jednotlivých odštepných závodov pri hodnotení ponúk v dražbe chceme vylúčiť stanovením jasných kritérií a metodiky a zabránením manipulácie s predloženými ponukami zverejnením informácií o verejnom otvorení obálok a dostupnosťou informácií o hodnotiteľoch.

- Rozdielnosť v prístupe jednotlivých odštepných závodov pri obchodných súťa-

žiach ak ide o predaj dreva na dni chceme vylúčiť stanovením jasných kritérií a metodiky jeho schvaľovania a zabránením manipulácie s predloženými ponukami zverejnením otvárania obálok a dostupnosťou informácií o hodnotiteľoch.

- Zavedieme účinné postupy kontroly kvality dreva na expedičných skladoch aplikáciou moderných technických prostriedkov na zaznamenávanie skutočného objemu jednotlivých kvalitatívnych tried drevnej hmoty, a to implementáciou systému „Podrobné sledovanie a evidencia drevnej hmoty“.

- Odpredaj bytov bude uskutočňovaný v zmysle platnej legislatívy, smernice

MPRV SR k činnosti rezortnej majetkovej komisie a jej postupe pri nakladaní s majetkom štátu a to tak aby sa odstránili sťažnosti neuspokojených záujemcov. Proces povinnej starostlivosti zahŕňa aj posúdenie rizika úplatkárstva.

- Procesy plánovania stavebných investícií budú vždy posudzované podľa jednotného návodu na posudzovanie rizikovosti projektov, transakcií, obchodných partnerov.

- Uzatváranie zmlúv s poľovníckymi organizáciami za stanovené ceny bude proces postavený na transparentnosti vylučujúci uprednostňovania spriaznených poľovníckych združení.

- Procesy verejného obstarávania pre projekty financované z fondov EÚ budú vždy posudzované podľa jednotného návodu na posudzovanie rizikovosti projektov, transakcií, obchodných partnerov.

- Proces udeľovania povolení na obchod s drevom musí vylučovať vplyv korupčného správania dôslednou aplikáciou návodu na posudzovanie rizikovosti projektov, transakcií, a obchodných partnerov ako aj periodickými auditmi vykonávanými nezávislou externou certifikovanou spoločnosťou.

- Naša organizácia LESY Slovenskej republiky, štátny podnik pristupuje ku všetkým informáciám o nedodržiavaní protikorupčnej politiky zodpovedne. Dôverne skúmame prípady nedodržania protikorupčnej politiky a robíme závery, či bola politika alebo právne predpisy porušené, prijímame zodpovedajúce nápravné opatrenia. Za každé porušenie protikorupčnej politiky, je stanovené opatrenie na základe povahy porušenia, poľahčujúcich alebo priťažujúcich okolností, prípadne predchádzajúcich rozhodnutí.

Mgr. Pavel Machava



Jubileá významných lesníkov

120. výročie narodenia – Prof., Ing. Viliam Illenčík

Je zaujímavé, že tento významný slovenský lesník, profesor zariadenia lesov na Odbore poľnohospodárskeho a lesného inžinierstva Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave bol viac známy v zahraničí ako na Slovensku.

Narodil sa 2.6.1899 v Spišskej Tepličke. Študoval na gymnáziu v Levoči (1913), na vojenskej reálke v Bratislave, vojenskej akadémii vo Wiener Neustadte a Budapešti. Lesné inžinierstvo vyštudoval na ČVUT v Prahe (1927).

Po ukončení štúdií začínal ako lesný ad-junkt Riaditeľstva lesov Spišského Biskupstva v Spišskej Teplici (1927-1928). Neskôr bol lesným správcom Mestského magistrátu v Kežmarku a lesným správcom v Spišskej Novej Vsi (do roku 1940). Tu začínal aj svoje zariadenie práce. Vypracoval hospodárske plány pre lesné majetky menších rozlôh. Plánoval a viedol dopravné

a pozemné lesnícke stavby v týchto lesných komplexoch.

V rokoch 1940-1945 prednášal ako mimoriadny profesor zariadenie lesov na Lesníckom oddelení Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave, kde bol aj prednostom Ústavu zariadenia lesov. Súčasne v rokoch 1941-1945 bol aj prodekanom pre Odbor poľnohospodárskeho a lesného inžinierstva SVŠT. V Bratislave bol členom Slovenskej lesníckej a drevárskej rady.

V roku 1943 mal nahradiť Ing. K. Časlavského vo funkcii gen. tajomníka ÚV Združenia majiteľov lesov Slovenska, k čomu už pre vojnové udalosti nedošlo.

V roku 1945 z politických dôvodov emigroval s rodinou najprv do Nemecka a v roku 1948 pokračoval do Argentíny. Tu najskôr začínal pracovať ako záhradník, neskôr ako lesný inžinier v okolí Buenos Aires.

Od roku 1955 začal prednášať na Vysokej škole lesníckej vo Valdivio (Chile) a od roku 1959 na Fakulte poľnohospodárskych vied Národnej univerzity v Medelline (Kolumbia), na oddelení pre starostlivosť o lesy. Tu mal už vytvorené podmienky pre intenzívnejšiu vedeckú prácu. Výsledkom bolo vydanie odborného diela o lesných porastoch nielen Kolumbie, ale celej južnej Ameriky. Za toto dielo bol odmenený Štátnou cenou za zaslúžilú prácu.

V roku 1969 bol menovaný zaslúžilým profesorom Národnej univerzity v Medelline. V Južnej Amerike sa zaoberal výskumom drevín a lesných porastov v tropických a subtropických podmienkach. Zaslúžil sa o rozvoj dendrológie v Latinskej Amerike. Publikoval o lesných porastoch Kolumbie.

Zomrel 2.7.1973 v Medelline (Kolumbia) v Južnej Amerike.

80. výročie narodenia – Ing. Jozef Kondela

Tento lesník kombinoval svoju životnú dráhu s prácou v ochrane prírody. Aj to bolo dôvodom, prečo v jeho pracovnom obvode nikdy nedochádzalo k nedorozumeniam medzi lesníckou prevádzkou a ochranou prírody.

Narodil sa 15.3.1939 v hornooravskej Novoti. Tu, ako aj v susednom Zákamenom získal základné školské vzdelanie. Stredoškolské štúdium absolvoval v Žiline (1956), vysokoškolské následne na Vysokej škole lesníckej a drevárskej, Fakulte lesníckej vo Zvolene (1976).

Nasledovalo Postgraduálne štúdium na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislava, odbor životného prostredia a ochrany prírody.

Lesnícku prax začínal v rokoch 1959-1979 u štátnych lesoch Žilina. odtiaľ prešiel v rokoch 1979-1981 na Slovenský ústav pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody Bratislava, Správa Chránenej krajiny oblasti (ďalej CHKO) Horná Orava, Námestovo, vo funkcii lesník. V ďalšom období pokračoval v rokoch 1981-1988 na premenovanom podniku Ústredie štátnej ochrany prírody Liptovský Mikuláš, Správa CHKO Horná Orava, Námestovo, taktiež vo funkcii lesníka. V roku 1989 prechádza na Obvodný úrad životného prostredia Dolný Kubín, ako odborný pracovník pre ochranu príro-



Jozef Kondela

dy, odtiaľ prechádza na Okresný úrad Tvrdošín, úsek ochrany prírody.

Svoju lesnícku kariéru končí na Okresnom úrade Tvrdošín, ako referent pre lesné hospodárstvo. Bol jeden z prvých pracovníkov Správy CHKO, zabezpečoval jej prevádzkyschopnosť. V odborných činnostiach bolo treba realizovať označenie

CHKO, uskutočnil inventarizáciu významných dendrologických objektov a krajiny vegetácie, ktoré spracoval v rámci Územného priemetu CHKO Horná Orava, tiež poznatkov flóry a fauny. Ďalej aj objektov rekreácie cestovného ruchu, ďalej metodicky usmerňovať a riadiť práce pri úprave turistických chodníkov na území CHKO.

Je autorom projektu prírodnej rezervácie rašeliniska Rudné v k. ú. Suchá Hora, ďalej rozšírenie Národnej prírodnej rezervácie (NPR) Minčol, Prírodnej rezervácie (PR) Javorinka, spolupracoval pri vypracovaní projektu Chráneného areálu (CHA) Rieka Orava. V oblasti Malej Babej hory tesne pod hornou hranicou lesa založil monitorovaciu plochu, na ktorej realizoval dendrologické a iné merania. Aj tieto údaje neskôr použil pri spracovávaní Osobitných režimov NPR Babia hora. Zostavil libreto, spracoval projekt a súčasne aj organizačne riadil výstavbu náučného chodníka Slaná Voda – Babia hora. Vypracoval logo – označenie CHKO Horná Orava, ktoré sa používa dodnes. Je autorom brožúrok s tematikou ochrany prírody, ktoré vydávala Správa CHKO Horná Orava a ďalších publikačných článkov v regionálnej tlači.

Zomrel 16.11.2010 ako 71-ročný v Nižnej.

Ing. Viliam Stockmann, CSc.

Bez začiatku a konca

Symbolika prsteňa je nám už dobre známa. Šperk v tvare kruhu bez začiatku a konca symbolizoval nekonečno už v časoch starovekých kultúr. Ak ešte nemáte vybraný taký, ktorý vyhovuje vašej osobnosti, skúste si vyrobiť vlastný. Drevené prstene v sebe okrem symboliky obsahujú energiu stromov, z ktorých pochádzajú a tiež spomienky, ktoré sa viažu k životným príbehom, či rôznym miestam.

Ako vyrobiť drevený prsteň?

Na tom predsa nie je nič nezávládnuté. Bežné komerčne vyrábané prstene nemajú pre svojich majiteľov (najmä mužov) zväčša osobný význam. Preto mnohí siahajú po možnosti, vyrobiť si prsteň vlastnými rukami. Na to, aby sme drevený krúžok (základ pre prsteň) vyrobili, potrebujeme vhodné drevo a náradie (píla – špirálová alebo pásová píla, vrták do dreva Speedbor alebo vrták s veľkým priemerom a elektrickú vrtačku, vykrúžovací vrták, brúsny papier (100-120 zrn), olej, tepelnú pištoľ). Prvým krokom pri výrobe dreveného prsteňa je výber správneho dreva. Keďže prsteň bude pomerne tenký, je potrebné si zvoliť dosť husté a silné drevo. Existujú drevá, ktoré vplyvom slnka menia farbu ako napr. africký padauk, ktorý má sýtu oranžovú alebo červenkastú farbu a počas vystavenia UV žiareniu sa zafarbí do hnedá. Pri tvorbe prsteňa je lepšie si vybrať tmavé drevo, ktorého kontrast v kombinácii s kovom viac vynikne. Ako už bolo uvedené, krúžky nakoniec budú dosť tenké a ak nebudete rešpektovať uspo-

riadanie vlákien, pravdepodobne v priebehu niektorej z fáz výroby prsteň praskne.

Základný kruh



vykrúžujte tak, aby ste rezy viedli pozdĺž a nie kolmo na usporiadanie vlákien. Veľkosti voľte iba približne a nezabudnite na materiál, ktorý budete odstraňovať brúsením v procese tvarovania prsteňa. Ak už máte naznačený vonkajší obvod prsteňa, použite vrták Speedbor alebo vrták, ktorý je o niečo menší ako potrebný priemer vnútorného otvoru. Ten tvoríme ako prvý. Vítajte iba asi do polovice hrúbky materiálu. Potom polotovar prevráťte a vrtajte proti smeru predchádzajúceho vrtania. V opačnom prípade sa môže drevo na zadnej strane odštiepiť. Otvor prebrúste tak, aby sa krúžok



zmestil na prst a ľahko sa na ňom posúval.

Pri tvarovaní vonkajšej časti prsteňa odrežte prípadné zvyšky prebytočného materiálu, aby ste ušetrili čas pri brúsení. Uvoľnite priemer krúžku a odrežte uhly.

Tento krok je najnáročnejší a musíte byť opatrní. Pamätajte, že zle odbrúsené časti dreva už nedokážete vrátiť späť. Pri ručnom brúsení to môže trvať dlhšie. Tí, ktorí ste si brúsením istí, môžete použiť aj elektrickú brúsku. Akonáhle je prsteň obrúsený do požadovaného tvaru je vhodnejšie zvyšok opracovať ručne. Finálny tvar dokončíte skosením vnútorných a vonkajších hrán.

Akonáhle je prsteň blízko svojho definitívneho tvaru, je vhodné ho zahriať pomocou tepelnej pištole, alebo prípadne iného zdroja tepla. Teplom pôsobíme až do vtedy, kým nezacítíme vôňu dreva. Práve takouto tepelnou úpravou môže drevo zosilnieť (zmrštením buniek v štruktúre dreva). Príliš veľa tepla však práve naopak môže spôsobiť, že drevo bude krehké. Nezabudnite mať po ruke olej napr. Tungový olej (ľanový alebo iný sušiaci olej). Ten používame pri ochladení prsteňa, ktorý do neho po zahrievaní ponorte. Volfrámový olej zaschne na konzistenciu podobnú plastickej hmote, ktorá vyplní prirodzené póry dreva a pritom umožní, aby sa prírodná farba a štruktúra mohli plne prejavíť. Prstenec natrite olejom a na niekoľko sekúnd ho votrite. Ak chcete, môžete urobiť viac vrstiev. Tepelné spracovanie môže spôsobiť, že sa krúžok trochu zmenší. Po vychladnutí ho pomaly nasadte na prst a podľa potreby ho očistite. Ak sa rozhodnete ísť cestou výroby vlastného dreveného prsteňa myslite na to, že už cesta k jeho výrobe je cieľ.



Tung Oil

Z histórie Uhorského (Krajinského) lesníckeho spolku (1. časť)

Uhorský (Krajinský) lesnícky spolok bol od počiatku jeho založenia najdôležitejšou spolkovou lesníckou inštitúciou na území monarchie. Pre nezainteresovaných treba vysvetliť, že spočiatku sa nazýval Uhorský lesnícky spolok, rokovacím jazykom bol jazyk nemecký a ovládali ho uhorskí, prevažne národnostne nemecky cítiaci lesníci. Až po dualizme, Rakúsko-uhorskom vyrovnaní (1867) v spolku získali prevahu uhorskí, národnostne maďarsky cítiaci lesníci a spolok sa premenoval na Krajinský lesnícky spolok s rokovacím jazykom maďarským.

Jeho stručný vývoj a chronológia bola nasledovná:

1851 Vznik Uhorského lesníckeho spolku

Keď sa preniesieme do minulosti uvedomíme si, že knihy boli luxusom, odborné ešte viac, takže nielen bežný človek, ale predovšetkým odborník sa nemal možnosť priebežne vo svojom odbore – remese vzdelávať. Preto bola snaha, najmä v odborných kruhoch vytvárať spolky, ktorých hlavnou náplňou bolo sprístupniť nové poznatky, knihy a vedomosti vo všeobecnej rovine, hoci aj odbornými prednáškami.

Novovznikajúce lesnícke spolky, ktoré vznikali v Rakúsko-Uhorsku v 19. storočí mali významný prínos v lesníckej osvete a vede. Jedným z najvýznamnejších bolo zakladajúce zhromaždenie Uhorského lesníckeho spolku (Ungarischer Forstverein), ktoré sa konalo 30. júna 1851 v Ostrihome. Iničiátori založenia spolku boli František Smetáček, riaditeľ kapitulských lesov a William Rowland, lesný zariadenovateľ a lesmajster prešporských lesov.

Prvým predsedom Uhorského lesníckeho spolku sa stal gróf Gustáv Königsegg z Pruského, podpredsedom riaditeľ cobugovských lesov v Jelšave Ľudovít Greiner. Spolok mal sídlo v Prešporku. Následné zhromaždenie sa konalo v Prešporku.

Stanovy Uhorského lesníckeho spolku boli zverejnené 13.12.1851. Ich osnova bola členená na desať bodov. Každý bod bol ďalej rozvedený na viac paragrafov:

- I. Ciele Spolku – podporovanie a zdokonaľovanie obhospodarovania lesov.
- II. Členovia – môže byť okrem lesníkov, majiteľov lesov, každý vzdelaný muž, ktorý má záujem o činnosť Spolku. Členské je dve fľaše ročne.
- III. Vedenie. Tvoria ho traja predsedovia, prvý, druhý a tretí. Prvý a druhý vybaľujú agendu Spolku, tretí organizuje



Bedő Albert



Divald Adolf



Wagner Karol

- valné zhromaždenia Spolku. Predsedníctvo zvolí jedného plateného zamestnanca, ktorý vedie sekretariát a spravuje pokladnicu.
- IV. Prostriedky na podporu a dosiahnutie cieľov Spolku. Je to predovšetkým Valné zhromaždenie, ktoré sa zvoľáva aspoň raz za rok, trvá aspoň tri dni. Spolok musí čo najskôr začať vydávať lesnícky spolkový časopis.
- V. Vystúpenie zo Spolku a jeho rozpustenie.

- VI. Rokovací poriadok Uhorského lesníckeho spolku.
- VII. Úlohy predsedu Prezídia Uhorského lesníckeho spolku.
- VIII. Úlohy tajomníka Spolku, agendy a zapišovateľov.
- IX. Schôdzky, hlasovanie a zhromaždenia.
- X. Komisie, každá má päť členov.

V nasledujúcom desaťročí v Uhorskom lesníckom spolku prebiehala rivalita maďarských a nemeckých členov o jeho národné ovládnutie. Uhorský lesnícky spolok bol definitívne ovládnutý maďarskými členmi až v roku 1866.

1853 Zasadanie Uhorského lesníckeho spolku v Banskej Bystrici

Uhorský lesnícky spolok mal pre svojich členov pravidelné zasadania. Okrem nich sa mohli zvoľávať podľa potreby, resp. významných lesníckych udalostí. V nasledujúcich riadkoch sa obmedzíme na tie zasadania, ktoré sa týkali významných udalostí, resp. sa konali na našom území.

Uhorský lesnícky spolok mal v dňoch 22.-24. júna 1853 zasadnutie v Banskej Bystrici. Na jeho programe bolo okrem iného aj prerokovanie návrhu na založenie Vyššieho lesníckeho učilišťa. Banícka a lesnícka akadémia v Banskej Štiavnici síce vychovávala vyššie lesnícke kádre, ale jej úzka previazanosť s baníctvom bola už v tejto dobe skôr brzdo ako pokrokom. A tak sa hľadali cesty na osamostatnenie lesníckeho vyššieho

školstva. V tomto období rezonoval návrh na vytvorenie Vyššieho lesníckeho školstva, o ktorom podrobne na zasadnutí spolku referoval súčasný vedúci profesor Lesníckeho odboru na Baníckej a lesníckej akadémii v Banskej Štiavnici Fridrich Ignác Schwarcz. Podľa tohto plánu toto učilište by bolo založené z výnosu súkromných zbierok. Zamestnávalo by troch profesorov, z ktorých jeden by bol súčasne riaditeľ tohto ústavu, tento by prednášal základy lesníctva a s tým súvisiace predmety, druhý profesor prírodnej vedy a tretí matematiku s technickým kreslením. Okrem nich by mal ústav k dispozícii aj troch pomocných profesorov.

Táto myšlienka, ktorá spočiatku mala široký ohlas aj podporu, postupne ochabla. Dôvodom bola skutočnosť, že v správe Uhorského lesníckeho spolku boli spočiatku maďarskí zástupcovia zastúpení v menšine. Až po spolkovom „prevrate“ v roku 1866, tento ovládli maďarskí zástupcovia ako Albert Bedő, Karol Wágner a Adolf Divald, kedy už myšlienka Vyššieho lesníckeho učilišťa nebola taká aktuálna, pretože Lesnícky odbor v Banskej Štiavnici sa dostával nielen na vyššiu úroveň, ale aj jeho závislosť od baníckeho vplyvu bola čoraz menšia.

Idea založenia lesníckych škôl v Uhorsku bola síce aktuálna ešte dlho, ale do štádia realizácie sa ani jeden z návrhov nedostal.

1855

Zjazd Uhorského lesníckeho spolku

Okrem pravidelných zasadnutí, týkajúcich sa vzdelávania, informácií a pod. sa raz za čas konali aj pravidelné zjazdy, na ktorých sa volili reprezentanti a funkcionári spolku.

V roku 1855 sa konal zjazd Uhorského lesníckeho spolku v Prešporku. Zúčastnil sa na ňom okrem iných aj jeho zakladateľ William Rowland, na ktorom sa zoznámil s prešporským purkmajstrom Kampfüllerom, ktorý Rowlanda odporučil Mestskej rade, ktorá ho o rok neskôr (1856) zvolila za mestského lesmajstra.

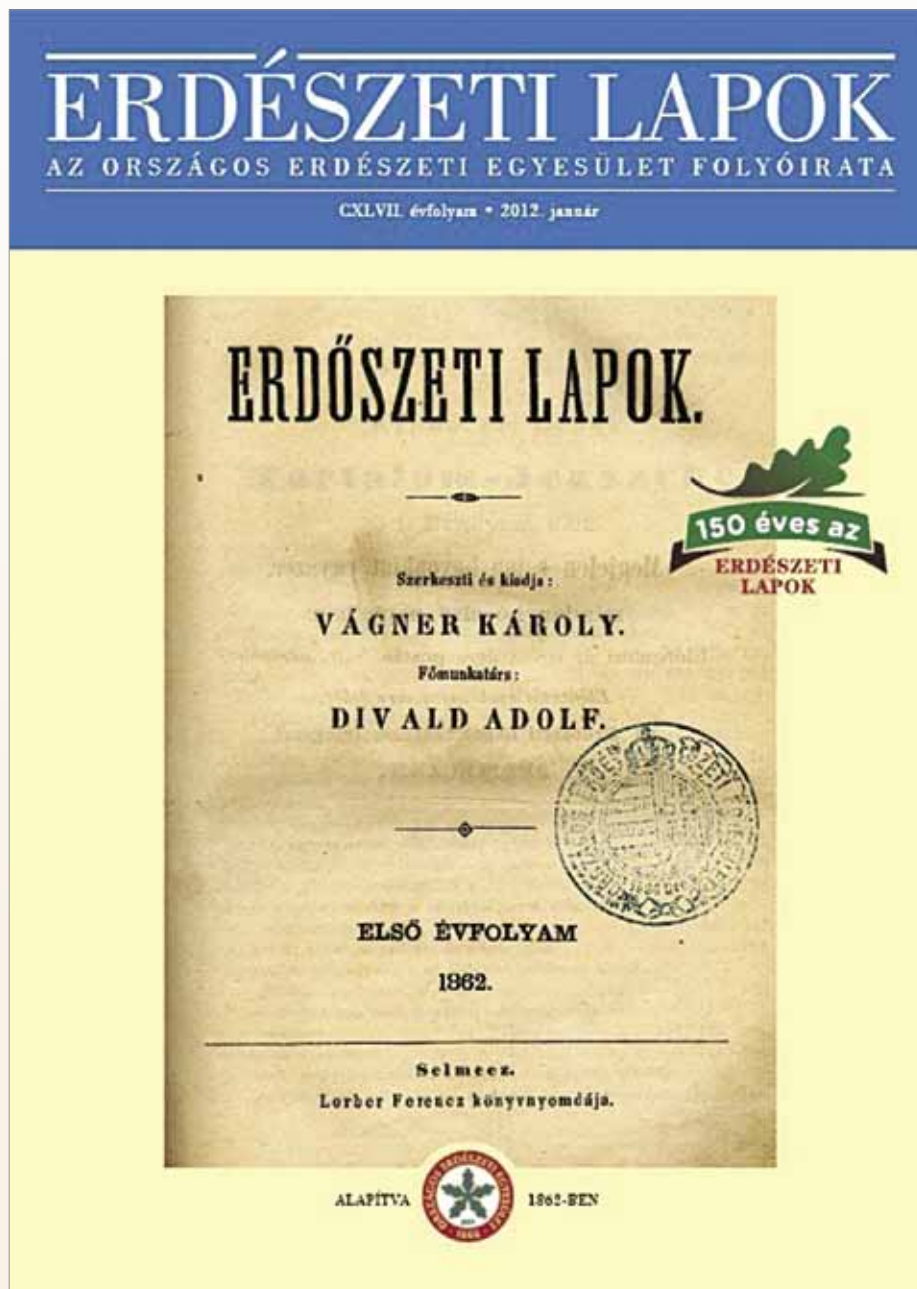
1857

Zasadanie Uhorského lesníckeho spolku v Užhorode v auguste 1857

Podkarpatská Rus tvorila významnú a najlesnatejšiu oblasť Uhorskej krajiny. Bolo preto samozrejmé, že zasadnutia Uhorského lesníckeho spolku sa občas presúvali aj do tejto oblasti.

Na tomto rokovaní sa riešilo okrem inej agendy založenie lesníckych škôl nižšieho stupňa ako podmienky hospodárskeho rozvoja. Spolok tento problém zveril svojej komisii, do ktorej boli vymenovaní nasledovní lesnícki činovníci tejto doby:

- Ladislav Korizmicz c.k. finančný radca, Budín
- Emanuel Balasits c.k. lesný radca, Banská Štiavnica
- Fridrich Schwarcz c.k. banský radca a vedúci profesor Lesníckeho odboru na Ban-



Lesnícke listy – 150. výročie (2012)

- skej a lesníckej akadémii, Banská Štiavnica
 - Ferdinand Laudyn, kniežací lesmajster, Magyarövár
 - Karol Fibich, lesný dozorca
 - Albert Siebenfeund, lesný radca majetkov grófa Pálffyho v Prešporku
 - František Smetáček, tajomník Uhorského lesníckeho spolku
 - Dr. Kornhüber a Edmund Mack, profesori vyššej reálnej školy v Prešporku
- Výsledkom rokovania komisie bol nasledovný záver:
- Prostredníctvom Uhorského lesníckeho spolku sa majú založiť tri lesnícke školy v rôznych častiach Uhorska tak, aby každá z nich mohla pojať 30 žiakov. Sídлом prvej by bol Keszthelyi, druhej Slovenská Ľupča a tretia by bola v župe Bihár. Vyučovanie by malo byť predovšetkým praktické, preto každá škola by mala mať prídelené školské

polesie dostatočnej rozlohy. Profesorský zbor by mal pozostávať z riaditeľa, ktorý by bol súčasne prednostom zriadeného lesného úradu, dvaja profesori a dvaja pomocní profesori.

Okrem praktických cvičení by sa vyučovali tieto predmety: Prírodopis, poľovníctvo, lesnícka zoológia, geológia, klimatológia, náuka o prostredí, ťažba dreva, náuka o správe lesov. Z technických predmetov algebra, teoretická a praktická geometria, základy mechaniky a rysovanie.

Dĺžka štúdia bola plánovaná na dva roky s tým, že pre maďarských študentov by bolo štúdium bezplatné.

V praxi sa napokon z týchto návrhov nerealizovalo nič. Poľnohospodárska a lesnícka škola v Keszthelyi bola založená až o osem rokov neskôr, postupne si získala v Uhorsku dobrú reputáciu.

Ing. Viliam Stockmann, CS.

Francúzske zelené zlato

Lesy vo Francúzsku sú hlavnou súčasťou miestnej krajiny. Výmera francúzskych lesov sa od začiatku 19. storočia výrazne zvýšila. V porovnaní s rokom 1830 je možné povedať, že vzrástla až dvojnásobne. V dnešnej dobe rastú lesy na 16,9 milióna hektároch európskej časti Francúzska a pokrývajú až 31% krajiny, predovšetkým v oblasti Stredozemného mora, na východe a v horských regiónoch. Ďalších 8,3 milióna hektárov lesov nájdeme vo francúzskych zámorských územiach. Z nich sa až 96% nachádza v Guyane, vďaka čomu je Francúzsko jednou z mála európskych krajín s tropickými pralesmi. Celkovo rastie vo Francúzsku až 10% európskych lesov a v Európskej únii má za Švédskom, Fínskom a Španielskom štvrtú najväčšiu výmeru lesov. Ak vezmeme do úvahy zásobu porastov, tak je Francúzsko na treťom mieste s 2,5 miliardami m³ za Nemeckom (3,6 miliardy) a Švédskom (2,9 miliardy).

Francúzske lesy sú rozmanité, tvoria ich rôzne vlhké, hornaté, či tropické ekosystémy. Až dve tretiny európskych častí krajiny tvoria listnaté lesy na rovinách a v strednej nadmorskej výške. Čisto ihličnaté porasty tvoria jednu pätinu lesov, nachádzajúcich sa hlavne v horských oblastiach, v masíve Landes a na plantážach v západnom Francúzsku. Až 64% objemu dreva v lesoch tvorí tvrdé drevo listnatých drevín. Najväčší podiel objemu dreva tvorí najmä dub (letný, zimný, plstnatý) s 27%, ktorý je obzvlášť slávny a vyhľadávaný. Ďalšie významnejšie časti zásob tvorí buk a borovica (prímorská a les-



ná) s 11%, smrek a jedľa rovnako zastúpené po osem percent. V zámorských územiach sa nachádzajú mangrovníkové lesy na západoindickom pobreží, obrovské tropické lesy v Guyane a horské lesy v Reunione a na sopečných kopcoch Martiniku a Guadeloupe. Táto rozmanitosť lesov ponúka výnimočnú škálu biodiverzity.

Tri štvrtiny francúzskych lesov v Európe patrí súkromným vlastníkom. Ak počítame viac ako tri milióny francúzskych vlastníkov, 2,2 milióna z nich vlastní aspoň hektár a asi 380.000 vlastní viac ako štyri hektáre lesa, čo spolu tvorí 76% súkromnej lesnej pôdy. Až 50.000 majiteľov vlastní viac ako 25 hektárov a stará sa tak spolu až o polovicu všetkých súkromných lesov. Najväčší podiel až 90% súkromných lesov v rámci jednotlivých regiónov majú práve tie na západe krajiny.

V auguste 1963 boli s cieľom zabezpečiť súdržnosť riadenia správy súkromných lesov, vytvorené regionálne centrá lesného majetku. Tieto inštitúcie verejnej správy poskytujú nie len technické a právne poradenstvo, ale zároveň schvaľujú a zabezpečujú kontrolu jednoduchých plánov riadenia pre každý les s výmerou väčšou ako 25 hektárov. V nich vlastník lesa uvádza zoznam činností, ktoré má v úmysle vykonať vo svojom lese počas daného obdobia (minimálne desať rokov, maximálne dvadsať rokov). Zvyšnú štvrtinu francúzskych lesov tvoria tzv. verejné lesy, ktoré sa rozdeľuje medzi štátne lesy (1,5 milióna hektárov) a ostatné verejné lesy (2,7 milióna hektárov), patriace najmä pod obce. Aj napriek tomu, že verejné lesy tvoria menšiu časť, produkujú takmer 40% ťažby dreva. Samotný štát sa podieľa na obhospodarovaní lesov už od konca 17. storočia, kedy Colbert, minister Ľudovíta XIV., predložil návrh na plánovanie výsadby a ťažby v lesoch. To sa týkalo najmä dubu, ktorý v tom období slúžil na výstavbu vojenských lodí.

Francúzsky lesnícky priemysel vytvára približne 440.000 pracovných miest (viac ako letecký, či automobilový priemysel), z ktorých takmer 60.000 tvoria prvotní spracovatelia. Tento sektor tiež prispieva k riadeniu a rozvoju regionálnych území. Jeho ročný obrat predstavuje takmer 60 miliárd eur. Vzhľadom k tomu, že až dve tretiny objemu tvorí listnaté drevo, musí Francúzsko dovážať veľké množstvo ihličnatého dreva z Kanady, Fínska, Nemecka alebo Belgicka. Na druhú stranu 10-15% svojej domácej produkcie listnatého dreva každoročne vyváža do zahraničia, v prípade dubu je to najmä do Číny.

Na zachovanie a rozvoj francúzskeho prírodného bohatstva vláda zriadila sedem národných parkov, 132 prírodných rezervácií, 463 vyhradených oblastí pre chránené druhy fauny a flóry, 389 chránených pobrežných oblastí. Ďalších približne 19% francúzskej lesnej plochy pozostáva z lokalít Natura 2000 a obsahuje 78 druhov európskeho významu. Francúzsko má aj 35 regionálnych prírodných parkov, pokrývajúcich viac ako sedem percent povrchu krajiny. Na ochranu týchto území vláda každoročne vyčleňuje desiatky miliárd eur.

Problémy s lykožrútovej kalamitou a klesajúcimi cenami ihličnatého dreva trápia aj lesy vo Francúzsku. Dlhé obdobia horúceho a suchého počasia priniesli najhoršie zamorenie podkôrnym hmyzom za dve desaťročia, najmä na východe krajiny. Tento rok bolo len vo verejných lesoch napadnutých tri až štyri milióny metrov kubických, čo zodpovedá polovici ročnej dodávky smrekového dreva. V porovnaní s predchádzajúcim rokom je to až trojnásobný nárast.

Ing. Radko Srnka



Najúspešnejšie OZ v love jeleňov počas jelenej ruje 2019 (v režijných poľovných revíroch, bez revírov s odpredaným odstrelom)

OZ	Plnenie v ks
Topoľčianky	38
Rožňava	33
Prešov	29
Liptovský Hrádok	26
Revúca	21
Rimavská Sobota	20
Sobrance	20

Odbor poľovníctva sa ospravedľuje OZ Liptovský Hrádok, nakoľko omylom neuvedol v tabuľke v poradí štvrtý najúspešnejší OZ v love jeleňov poplatkovými poľovníkmi (mimo PR s odpredaným odstrelom).

Ďakujeme za pochopenie!



Poľovný revír a bažantnica Palárikovo v premenách času

je kniha, ktorá svetlo sveta uzrela v roku 2017, kedy Bažantnica Palárikovo oslávila 265. výročie svojej existencie. Táto 400-stranová kniha historika a spisovateľa Ing. Imricha Szabóa iste poteší nejedného milovníka lesníctva, poľovníctva a histórie. Okrem uceleného pohľadu na chov poľovnej zveri v Palárikove od vzniku myšlienky až po hospodárske výsledky, či dopady na stav zveri v okolitých revíroch, tu autor opisuje celú epochu kultúrnych, spoločenských a prírodných zmien a udalostí poľovného revíru Palárikovo.



Bažantnica Palárikovo bola založená v roku 1752 grófom Františkom Károlyim. Jej úlohou bolo slúžiť ako poľovný revír. V posledných rokoch okrem drobnej zveri je Palárikovo známe i produkciou kvalitnej danielovej a muflonej zveri. Samotný poľovný revír Bažantnica Palárikovo sa rozprestiera na výmere 2 486 hektárov. Je tu možné loviť zver srnčiu, mufloniu, bažantiu, zajačiu, ako aj kačku divú a morku divú. Každoročne od novembra do začiatku februára sú usporadúvané spoločné poľovačky na bažantiu zver podľa požiadaviek poľovných hostí. OZ Palárikovo poskytuje aj odpredaj živej muflonej zveri na zazverovanie poľovných revírov.

Kniha sa skladá z 24 obsahovo veľmi zaujímavých a rôznorodých kapitol. Súčasťou knihy sú aj overené recepty na prípravu jedál z diviny, čo je veľmi obohacujúcim prvkom tejto publikácie. Okrem nich v nej nájdete množstvo zaujímavých myšlienok a my sa s jednou z nich rozlúčime.

Lucia Matejová

„Keď zver poraníte, dohľadajte ju. Hľadajte ju, i keby ste si mali zodrať chodidlá a zlomiť driek. Ak ju ani vtedy nenájdete, domov sa nevracajte. Lebo niet hlbšieho poníženia pre postrelenú zver a väčšej straty či previnenia sa voči poľovníckej etike, ako nechať ju biedne zahynúť.“

(Gróf Zsigmond Széchenyi)



**LESY SLOVENSKEJ REPUBLIKY, ŠTÁTNY PODNIK
LESNÍCKE A DREVÁRSKE MÚZEUM**



**VÁS POZÝVAJÚ
NA SÉRIU PREDNÁŠOK
A VERNISÁŽ VÝSTAVY**

JELEŇ LESNÝ
16.1.2020
14:00 hod. - prednášky
16:30 hod. - vernisáž výstavy

NÁM. SNP 22/33, ZVOLEN

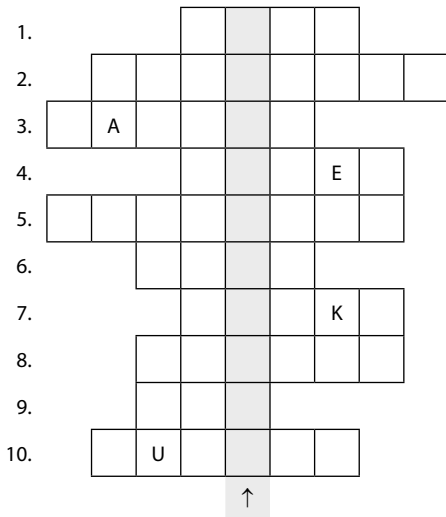
Prednášajúci:
prof. Ing. Ladislav Paule, PhD.
Ing. Tibor Pataky, CSc.
Ing. Peter Bučko, PhD.
Ing. Ján Nôžka
Ing. Peter Kaštier, PhD.



www.ldmzvozen.sk

Milí čitatelia,

pripravili sme si pre Vás už ďalšiu zo série súťažných krížoviek. Správna odpoveď sa ako vždy nachádza vo vyznačených kolónkach, ale opäť je potrebné písmená správne usporiadať. Riešenie zasielajte poštou, alebo na mailovú adresu redakcie časopisu Lesník a nezabudnite uviesť Vašu poštovú adresu. Tento mesiac odmeníme troch riešiteľov knihou Banská Bystrica z neba.



Nájdí 12 rozdielov



LESNÍČKA TAJNIČKA č. 11

1. Lesnícky certifikačný systém
2. Bandaska
3. Pomôcka pri strelbe
4. Zle spílený strom
5. Dlhý zimný kabát
6. Strom poškodený vetrom
7. Časť porastu určená na približovanie
8. *Viburnum*
9. Časť voza
10. Jedovatá rastlina

Za správnu odpoveď z októbrového čísla – *OBNOVNÁ ŤAŽBA* od nás získali knihu *Z histórie lesníctva v majetku koruny, komory a štátu J. Vojtek z Čadce, Anna R. z Brusna a Ivana Ch. z Veľkých Kapušian.*

RECEPTÁR

Jágerek inak

Suroviny: srdce, obličky, pečeň, 200 g údenej slaniny, 4 cibule, 7 strúčikov cesnaku, 1 PL paradajkového pretlaku, 8 ks nového korenia, ½ kl celé čierne korenie, 3 ks bobkový list, mleté čili, 1 PL červená sladká paprika, 3 ml vývar z kostí, 100 ml červené suché víno, 330 g brusnicový kompót, 330 g slivkový kompót, soľ



Srdce a obličky obvaríme v čistej vode asi 20 minút. Vodu vylejeme. Vnútrnosti pokrájame na plátky. Pečeň tak isto krájame na plátky. Zo slaniny pokrájanej na kocky vyškvaríme masť a pridáme cibuľu nakrájanú na kolieska, korenie nové, korenie čierne, čili papriku a bobkový list. Opekáme bez zakrytia, až cibuľa zmäkne a všetka voda sa vyparí. Pridáme cesnak, miešame až prevonia. Hrnec odložíme na chvíľu mimo sporáku a nasypeme obe papriky. Pár krát premiešame, nech nám paprika zavonia. Hrnec vrátime na sporák a pridáme paradajkový pretlak. Premiešame chvíľu... a do hrnca dáme srdce a obličky, chvíľu miešame a podlejeme vínom 200 ml. Zakryjeme a necháme rozvariť. Ďalej nalejeme vývar a necháme rozvariť. Napokon zmiernime varenie a pomalý varíme, až srdce a hlavne pľúca budú mäkké. To trvá vyše dvoch hodín. Keď už sú pľúca a srdce mäkké, tak pridáme pečeň dusíme asi 10 minút. Počas toho si rozmixujeme brusnicový aj slivkový kompót a červené víno 100 ml. To vlejeme do hrnca a varíme asi pol hodiny až znovu zhrustne do nami požadovanej hustoty. Na záver osolíme a hrniec odstavíme a necháme chvíľu postáť. Najlepšie je to podávať s chlebom. No môžete si dať k tomu prílohu podľa vlastného uváženia.

Kalendárium

Podujatia

18.1.2020 Zelená kvapka krvi
19.1.2020 LESY SKI CUP 2020 Mýto pod Ďumbierom

Výstavy

od 16.1.2020 LDM Zvolen Jeleň lesný
23.-26.1.2020 INCHEBA Bratislava Medzinárodný veľtrh cestovného ruchu ITF SLOVAKIATOUR
23.-26.1.2020 INCHEBA Bratislava RYBÁRSTVO A VOLNÝ ČAS 2020
23.-25.1.2020 EXPO CENTER Trenčín – DREVODOMY + PASÍV, STRECHY A IZOLÁCIE

Konferencie

23.-24.1.2020 Aktuálne problémy v ochrane lesa Grand Hotel Bellevue, Horný Smokovec, Vysoké Tatry
28.-29.01.2020 Genetics to the rescue: managing forests sustainably in a changing world. University of Avignon, France
23.-24.1.2020 FOREST INNOVATION WORKSHOP: INFORM-PRIORITIZE-COLLABORATE: COOPERATION OF REGIONS ON INNOVATION IN FOREST MANAGEMENT, USE OF WOOD AND FOREST-RELATED SERVICES. Venue: Sant'Apollonia Auditorium – Via San Gallo 25, Firenze, Italia

Milí kolegovia a čitatelia časopisu Lesník, v mene redakcie časopisu Lesník si Vás dovoľujeme upozorniť, že v novembrovom čísle časopisu Lesník na strane 24 Karoséria s pravou a ľavou stranou v printovej podobe chybné uvedené meno autora. Autorke Ing. Milote Nádvorníkovej sa týmto verejne ospravedlňujeme.

Zasmejme sa

Na horskej chate si pán Gombík pochutnáva na guláši. Tu k nemu príde chatárov bernardín a nejako zvláštne ho pozoruje.

„Pán chatár, prečo na mňa ten pes tak zlostne pozerá?“

„Vy by ste tiež pozeral, keby vám niekto jedol z vašej misky.“

Erby s nádychom lesa



Erb mesta Stropkov



Erb mestskej časti Dúbravka (mesto Bratislava)



Erb Obce Kameničany (okres Ilava)



Erb obce Nižná (okres Tvrdošín).



Erb obce Papradno (okres Považská Bystrica)

December 2019

Životné jubileá

50 rokov

Ján Pavlovkin, referent správy lesných pozemkov a reprivatizácie – OZ Levice

Ján Bobík, vedúci LO, LS Sedliská – OZ Vranov nad Topľou

60 rokov

Miroslav Dlhý, vedúci LO, LS Nové Mesto nad Váhom – OZ Trenčín

Melánia Capandová, mzdový účtovník – OZ Žilina

Mgr. Anna Hrašková, personalista, mzdový účtovník – OZ Slovenská Ľupča

Ing. Juraj Dinič, technik, LS Remetské Hámre – OZ Sobrance

Pracovné jubileá

25 rokov

Ľuboš Dodok, vedúci LO, LS Partizánske – OZ Prievidza

35 rokov

Ing. Vlasta Ruppová, dispečer dopravy dreva – OZ Revúca

Starobný dôchodok

Peter Kochan, vedúci LO, LS Michalová – OZ Čierny Balog

Ing. Ivan Solej, vedúci LS, LS Medzilaborce – OZ Vranov nad Topľou

Predčasný starobný dôchodok

Ing. Milan Čavojský, dispečer dopravy dreva – OZ Prievidza

Ing. Stanislav Korček, správca IS – OZ Liptovský Hrádok

Ing. Erika Mareková, technik, LS Slovenská Ľupča – OZ Slovenská Ľupča

Ing. Pavel Zátka, dispečer dopravy dreva – OZ Vranov nad Topľou

Mgr. Jana Lásková



Erb mestskej časti Dúbravka (mesto Bratislava)



Erb obce Skalité (okres Čadca)

Ferko Tárjko

Jelenia ruja je už síce dávno za nami, ale obdobie spoločných poľovačiek je v plnom prúde. Treba ešte splniť kvóty plánovaného odstrelu. Práve tu sa naskytuje možnosť stretnúť spriaznené duše, ktoré počas prácou naplnených dní je ťažké odchytiť a prehodiť s nimi pár slov. Pri týchto rozhovoroch často vznikajú nápady, ktoré by za bežného chodu života ťažko niekomu prišli na um. Ale prečo nie... Ulovenú zver tak či tak treba naložiť a prepraviť. A tu sa naskytla možnosť ako spojiť užitočné s trochu „zábavným“. Do-voľím si podotknúť, že všetky pocty ulovenej zveri boli náležite zachované. Kniha slovenských rekordov sa teda môže otvoriť, hoci by sme mohli povedať, že niet ničoho, v čom by sa ešte nedalo súťažiť. Pri pohľade na nahadzovanie úlovku na korbu, si počas spoločnej poľovačky vyskúšalo viac našich kolegov hod zverou na vlečku a my poznáme aj nový slovenský rekord.



Drevo rozprávajúce príbehy

Erik Wolken je americký umelec, remeselník a nábytkár v jednom. Vytvára jedinečné nástenné i voľne stojace sochy, skrinky a stoličky, väčšinou z topoľov a čerešní. Erik študoval geografiu na Západnej Virgínskej univerzite a dizajn nábytku na Chabot College a Indiana University. „Moja cesta umelca prešla od tradičného školeného výrobcu nábytku k začleneniu sochárskej estetiky do mojej práce. Kým som konečne preskúmal čisté línie sóch, plynulo som sa pohyboval od jednej oblasti k druhej. V každom mojom výtvore je treba nájsť rytmus a poéziu, ktorá je stvárnená sútokom čiar, farieb, textúr a grafických snímok. Myslím, že moja práca je o rozprávání príbehov. Moje kusy sú často výsledkom procesu objavovania. Zriedkakedy začínam radom drsných náčrtov ceruzkou a vierou, že v procese budovania ho dokážem vyjadriť,“ priznáva Erik.



Erik sa inšpiruje okolitým svetom, prírodou aj človekom. Pri tvorbe svojho nábytku, ale aj sóch si zakladá na súhre jednoduchých geometrických tvarov ako sú línie strechy, budovy, štruktúry mosta, štítov i afrického kmeňa. Ako sám priznáva: „Keď putujem cez svoje skicáre, vyberám tie myšlienky, ktoré majú osobnosť, zmysel pre pohyb a účel. Rovnako dôležitý ako pôvod, realita jeho stolov, stoličiek, lavičiek a skriniek, je však daná jeho schopnosťou oživiť abstraktné náčrty životom,“ s plnou vážnosťou v tvári dodáva: „Rád si myslím, že tvorivosť je jadro riešenia problémov, a takto pristupujem k svojej práci. Riešenie kreatívnych

výziev, ktoré mi predložia moji klienti, alebo moja vlastná práca mi počas celého procesu dáva príležitosť robiť rozhodnutia, ktoré povedú k niečomu zaujímavému. Toto je môj konečný cieľ.“

Ďalším z úplne odlišných diel je séria „Faces of the Future“, pri ktorej Wolken spolupracuje s maliarom Chapel Hillsom. Inšpiráciou pre túto sériu bola kniha Alexa Wagnera „FutureFace“ o vyrastaní zmiešaného etnického pôvodu v Amerike. Umelci sa snažili vytvoriť sériu abstraktných sochárskych masiek skúmajúcich túto myšlienku. Sú vyrobené z drevených fragmentov, farieb a nájdených predmetov.

-as-

